

Kifogástalan ifjú arczsint
 On csak a **Kielhanser H.-féle**
GLYCERIN-CRÈME
Párisi hölgypor
 és az elismert jószág szappanok használatát által ér el.
 Raktár: **Török József** gyógyszer, Budapest.

Azonkívül kapható minden gyógyszerárban, drogistánál és illatszertárban.

Czerny-féle híres és elismert készítményei.

Osan-szájvíz-esszencia, 1 üveg 1 kor. 76 fill. Osan-fogpor, 1 doboz 88 fill. Oriental. Rosenmich (Keleti rózsatej) 1 üveg 2 kor., hozzá a Balsamszappan 60 fill. Taaningene (hajfestőszér) sötétszöke barna és fekete színekben, ára egy üvegnek 5 korona. **ANTON J. CZERNY**, Wien XVII., Carl Ludwigstr. 6. Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest, VI., Király-u. 12., továbbá minden gyógytárban és illatszertárban.

Kufeké gyermeklisztjét
MAGYARORSZÁG, AUSZTRIA, NÉMETORSZÁG stb. LEGESŐ HOZZÁÉRTŐI AJÁLJÁK
LEGJOBBAN TAPALJA A GYERMEKET Kapható **GYÓGYSZERTÁRÁKBAN ÉS DROGISTÁKNÁL**
TEJHEZ VALÓ LEGJOBB POTLEK **KUFEKE R. WIEN VI/2** **REMJENÉL LEGJOBBAN BEVALIK**

KÖHÖGÉS REKEDSÉG ÉS HURUT ELLEN A LEGJOBB
A RÉTHY FÉLE
PEMETEFÜLŐKORKA
 Ára 30 kr. 5 csomag bérmentve 1.50.
RÉTHY BÉLA gyógyszer, B.-Csaba.
MINDENÜTT KAPHATÓ
 Kérjünk csak Réthy-féle!

BRAUSWETTER JÁNOS
 SZEGEDEN 1847
 CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. CHRONOMETER-ÉS MŰRÁS. FŐTALÁLÓJA A REMONTOIR INGAORÁKNAK STB. STB.
 JAVÍTÁSOK 5-ÉVI JÓTÁBÁS MELLETT
ÓRAK ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLASSAL RÉSZLETFIZETÉSRE
 KÉPES ÁRJEGYZÉK BÉRMENTVE

Euthalin nélkül nincsen női szépség!

Bekötés és lenvásár egy percnyi idő elégséges, hogy a legpompásabb, eddig el nem ért, félszáz arczsint elővarasztassék. Euthalin bárszappantól teszi a bőrt és eltávolítja az arcznak minden tisztátalanosságát. Az oroszok gyógyszerész-egylet vegyszert laboratóriuma által kiállított bizonyítvány szerint teljesen ártalmatlan. Kapható gyógyszerárakban, drogistákban vagy illatszertárakban.
 Ára kor. 1.00. — Főraktár Magyarországon: **Török Sándor** gyógyszerár, Budapest, VI., Andrássy-ut 29. szám.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
 legfinább égetésű SAVANYU-KŰT

Szőlőajtványok
 Nemes-Kadarka, Erdei, Piros-Bakor, Kövidinka, Aramon, Alecanbús, Olasz-Rizling, Rajnai-Rizling, Madlen, Chass, piros és fehér (gyöngyszőlő), Jubfark stb. stb. gyökerecs, és szőlőművelés minden részében alanyokban felállítás. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Ezen katalógus megismerése még azoknak is érdekes lehet, akik idejüket a szőlőművelés tanulmányozására fordítják. — Tartalmazza az összes szőlőfajok leírását, termékesítését, metszését, egyéb művelését s más gyakorlati tudnivalókat.

Élőkerítés
 (Élősövény)
 Gleditschia (koronatoris, krisztustóvis vagy tuskólepényfa) valamennyi sövényfaj között legeső. Gyorsan fejlődik, nem esmetézik, mint szőlő, orgona stb. sűrű, izmos, 15-25 cm. magas töviseivel ember és bármilyen állatnak ellentáll. Főelőnye, hogy agyag, homok, meszes, köves stb. talajban kitűnően díszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorkák, temetők stb. körülvédelméhez felállíthatatlan, legesőbb örökös sövényfaj képez. Ez az esemete ára 6 ft, elegzőbb 200 méter. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott útmutató és kezelési utasítás mellékeljük. — Magvak, friss szőlők, csiraképes 100 kilo 28 ft, 50 kilo 16 ft, 10 kilo 4 ft 20 kr. Ismertető árjegyzék ingyen és bérmentve. Cím: **Szirmelléki első szőlőajtvány-telep**, Nagy Gábor, Nagy-Kágya, Bihar megye.

50 zenedarab:
 legújabb táncos, kuplák, magyar dalok, műdalok stb. zongorára énekelgyönyörű letélen 1 ft, bérmentve 1 ft 15 kr.
GERŐ IMRE kiadónál, Bpest, Erzsébet körút 52.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.
SOMATOSE
 húsból készült és ennek tápanyagát tartalmazó izület, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb.
erősítő-szer
 gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegségeknél, letargiás állapotoknál, angol kórban szenvedő gyermekeknek, időseknek, nemkülönben.
Vas-Somatose
 alakjában a sápkórosoknak lesz ajánlva az orvosok által. Vas-Somatose nem egyéb 2% szerves összetételű vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose. Somatose reakcióval gerjeszti az étvágyat.
 Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésekben.

Irodai-cikkek Schwanhäussertől

SCHWANHÄUSSER
 BÉCS, 8530
 I., Johannesgasse 2, I. emelet.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

Időt és pénzt takarítanak meg, rendet és kényelmet szereznek.

II. SZÁM. 1900. BUDAPEST, MÁRCZIUS 18. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt { egész évre 24 korona / félévre 12 * } Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** { egész évre 16 korona / félévre 8 * } A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** { egész évre 10 korona / félévre 5 * } Külföldi előfizetésekre a postallag megfizetendő viteldi is csatolandó.

SZÉKELY BERTALAN.

EGY NAGYERDEMŰ festőművésznünk, Székely Bertalan műveinek tekintélyes, bár koránsem teljes gyűjteményét látjuk együtt a Nemzeti Szalonban most rendezett kiállításon. Székely művei azok közé a művészi alkotások közé tartoznak, a melyek jelentőségéből az izlés, a művészi fölfogás, a divat változásai mitem vonatnak le. Művészetének legbenső lényege, éltető eleme, a nemzeti érzés sugárzik ki belőlük. Vannak festményei, a melyek évtizedek előtt keletkeztek, technikai szempontból magukon hordják koruk jellegét és mégis teljes közvetlenséggel szólnak lelkünkhez. Alkotójuk kimagasló és jellemző alakja marad mindenkor művészetünk történetének.

Székely Bertalan Kolozsvárott született 1835-ben. Mint annyi nagy művész, ő is kora fiatalágában kezdett rajzolni, festeni, s mint annyi társának, neki is tömérdek akadályllyal kellett megküzdenie, míg művészetének szentelhetette magát. 1850-ben Bécsbe ment; az ottani művészeti akadémián Führich, az egyházi festészet híres mestere, Rahl, a klasszikus irány képviselője, és Waldmüller, a népelet kedves festője voltak tanárai. 1855-ben első díjat is nyert, de hazatérve, éveken át csak arcképfestéssel volt kénytelen foglalkozni. 1859-ben Münchenben folytatta tanulmányait s egész későbbi fejlődésére ez volt döntő befolyással. Pilotynak, az ünnepelt művésznünk lett tanítványa, Pilotynak, a ki oly rendkívüli hatást gyakorolt az akkori fiatal nemzedék fejlődésére. Tőle tanulta el Székely is a történeti festés, a korhű jellemzés és drámai kifejezés titkait. Münchenből küldte 1861-ben első nagy művét a pesti műkiállításra. **II. Lajos király holttestének föltalálása a mohácsi harcztéren**, volt a fiatal művész első nagy festményének tárgya. Idegen környezetben, idegen hatás alatt is hű maradt mély nemzeti érzéséhez, a melyet hazulról vitt

magával. Nagyon jellemző ez nemesak Székelyre, hanem általában a magyar történeti festészetre nézve. Piloty és a legkitűnőbb német, francia vagy angol történeti festők műveiből a nemzeti elem egészen hiányzik. Nekik a világtörténetből vett bármilyen tárgy alkalmas volt, ha csak erős drámai érzést tudott kelteni, míg a mi festőink majdnem kivétel nélkül nemzeti történetünkből vett eseményeket ábrázolnak, s kifejezői annak az erős nemzeti szellemnek, a mely a szabadságharc után, az elnyomás idejében is a magyar élet minden nyilvánulását annyira jellemzi. Székely különben már

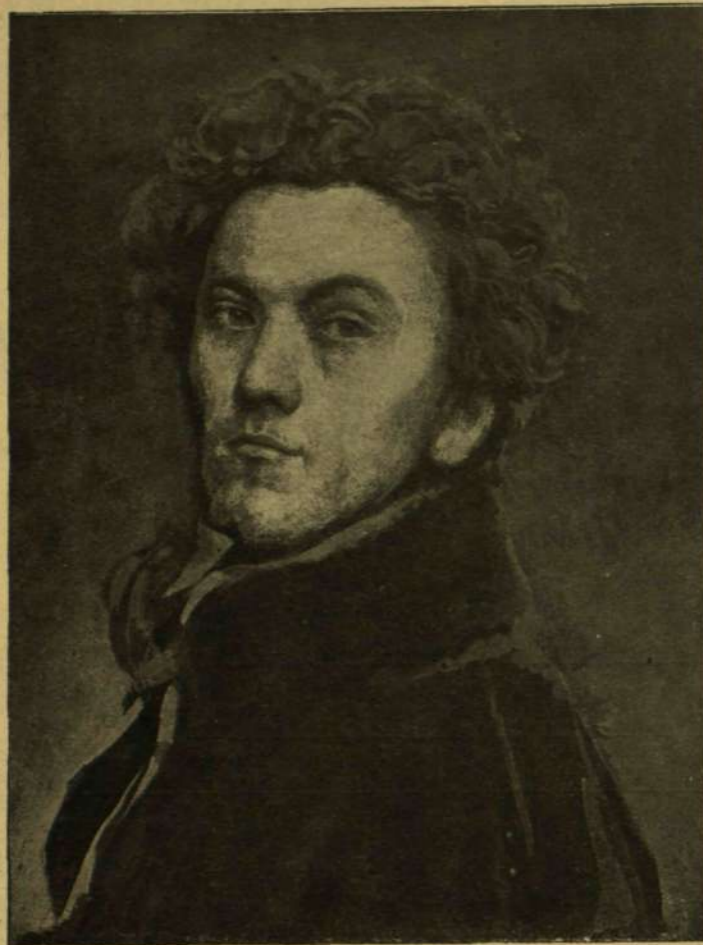
magával. Nagyon jellemző ez nemesak Székelyre, hanem általában a magyar történeti festészetre nézve. Piloty és a legkitűnőbb német, francia vagy angol történeti festők műveiből a nemzeti elem egészen hiányzik. Nekik a világtörténetből vett bármilyen tárgy alkalmas volt, ha csak erős drámai érzést tudott kelteni, míg a mi festőink majdnem kivétel nélkül nemzeti történetünkből vett eseményeket ábrázolnak, s kifejezői annak az erős nemzeti szellemnek, a mely a szabadságharc után, az elnyomás idejében is a magyar élet minden nyilvánulását annyira jellemzi. Székely különben már

ez első nagyobb munkájában is kitűnő jellemző tehetségről tesz tanúságot. A gyász, a megilletődés megkapóan tükröződik vissza minden alakjáról és a tájképi környezet még emeli a hangulatot.

Következő festménye, **Dobozi Mihály és hitve**, a legismertebb és legnépszerűbb képek egyike, a melynek méltán nagy hatása volt. De Székely megkapóan, nagyobb művészi valószínűséggel ábrázolja a csöndesebb, mélyebb, inkább elégtel érzéseket, mint az indulatok, a düh kitöréseit. 1866-ban festett híres, nagy képe, a **Mohácsi csata**, a melylyel a fiatal művész, a ki 1862-ben Pestre jött, a párisi Szalonban is szerepelt, szintén erről tesz tanúságot. Nem az utközetet magát festette meg, hanem annak végső epizódját, a nemzeti szerencsétlenségnek a király halálával való beteljesedését. Csak hátul látjuk még a végső küzdelmet: az előtérben minden csöndes, csak a megáradt patak sodorja tova a holttesteket. A nagy festmény részletei közül különösen szép a bal sarkokban levő csoport: az aggasztán, a ki elesett fiát gyászolva öleli magához. Olyan részlet, a melyből akárhány festő külön képet festett volna. Gyors egymásutánban keletkeztek további történelmi festményei: **Az egri nők**, **V. László és Czillej Ulrik, Thököly Imre menekülése Árva várából**, a melyek mindegyike más-más oldalról mutatja be a mester művészetét. **Az egri nők**, a hősies hazaszeretethez ez a pompás ábrázolása, csakhamar legkedveltebb képeink egyikévé lett. **V. László** képében főleg a festői finomságot csodáljuk. A világitásban való elmentét, a nagybátyja mellett árnyékban ülő szerencsétlen fiatal király gyönyörűen megrajzolt alakja, — míg a fényesen megvilágított teremben lenge leányok csábító táncza látszik, az elrendezés, a mesteri jellemzés, egyaránt megragadják figyelmünket. Thököly Imre képében a természet közvetlen tanulmányozásának a hatása érvényesül, a nélkül azonban,

Erdélyi legutóbbi fényképe után. SZÉKELY BERTALAN.

A művész saját festménye. (Ernszt Lajos gyűjteményéből.)
SZÉKELY BERTALAN IFJÚKORI ARCKÉPE.

hogyan ez a történelmi fölfogás, s a mély erkölcsi kifejezés rovására menne.

Székely eredetiségét, hatalmas művészi képzeletét találóan mutatja be a *Zrínyi Miklós kirohándsát* ábrázoló, 1885-ben festett képe. Eltér ennek a tárgynak szokásos ábrázolási módjától, nem magát a kirohánást tényét festi meg, hanem az azt megelőző pillanatot, midőn Zrínyi kinyitja Szigetvár kapuját, teljesen elszánva arra, hogy végső küzdelem után hazajárért hősi halált haljon. Ennek a nagy festménynek, a mely máig is a művész birtokában van, a Nemzeti Szalon kiállításán csak két pompás vázlat látható. Ezek, valamint nagy festményeihez készített egyéb vázlatok is, rendkívül érdekesek, mert általuk mintegy bepillanthatunk a mester műhelyébe, látjuk miképpen öltöztetik a testet gondolatai.

Székelynek, épen java férfikora éveiben, arra is alkalmat nyílt, hogy művészetünket monumentális falfestményekkel gazdagítsa. Miután a magyar kir. Operaház előcsarnokát és a királyi páholy előtermét, valamint a Déak-mauzóleumot falképeivel díszítette, a 80-as évek vége felé résztvett a pécsi székesegyház és a budavári Mátyás-templom kifestésében. Mint az emlékszerű stílus nagy mestere áll előttünk ez alkotásaiban. Teljesen érvényre juttatja itt életének tanulmányait. Az ő esete alatt öltött igazán életet az a jelenet, mikor *Szent István fölajánlja a koronát Mária-nak*. Egy másik nagy festménye a pécsi székesegyház Mária kápolnájában, *Kapisztrán János tábori miséje Nándorférféknél* alatt, compositója, mesterileg rajzolt alakjai és színezése révén pompás példája a modern monumentális festészetnek. A művésznak a Mátyás-templom Szent László kápolnájában készített képsorozata az ünneplés hangulat varázsával hat a szemlélőre. Csak Székely tösgyökeres magyaros érzése, a mely vallásos tárgyú festményeiben is uralkodik, a monumentális stílus követeléseinek tökéletes ismerete, a rajzban való biztossága hozhatta létre ezeket a remek műveket.

Nagy történelmi föladatak megoldása mellett mesterünk genrefestéssel is foglalkozott. Ilyen

vel, erős diszitó ízléssel és formaérzékkel gyermekosorok sorozatai alakjában jelképezi az ember és a természet életét, az évszakokat és az életkorokat, az elemeket, a légkör tüneményeit. Komoly, nagy gondolatok jelennek meg itt könnyed, humoros és a mellett pompás diszitó hatású alakban.

Az általa festett arcképek közül is látunk néhányat műveinek kiállításán. Valamennyi közül kimagaslik a művész saját, ifjúkori arcképe. A jellemzés ereje, a festői finomság, a rendkívül fejlett formaérzék olyan munkává teszi, a melyre a legünnepelebb arcképfestő is méltán büszke lehetne.

Székely Bertalan már műveinek gazdag sorozatával is ragyogó példa gyanánt állhat a művészek fiatalabb nemzedéke előtt. E mellett, mint az országos mintarajztanoda és rajztanárképző intézet tanára is nagy befolyást gyakorol művészetünk fejlődésére. Tanítványai valóságos rajongással beszélnek tanárjuk rengeteg, sokoldalú tudásáról, találó művészi nézeteiről. A nélkül, hogy maradisággal lehetne vádolni — hiszen épen monumentális falfestményei mutatják, mennyire lépést tart korunk fejlődésével, — ő a magyar festészet nemzeti hagyományainak egyik legkiválóbb képviselője, tettel és szóval egyaránt. Épen most, művészetünk válságos korszakában, nagy szükségünk van reá, és azért teljes elismeréssel adozunk a Nemzeti Szalonnak, hogy műveinek kiállításával a nagyközönséget is emlékeztette arra a nagy magyar mesterre, a ki közöttünk él.

Eber László.

PLETYKA NÉNI

Pletyka néni kiszalad az utcára,
Ha valami hírt odakünn találna . . .
Kis kapun túl utcaszélén van elég!
Giznek-gaznak melegágya a szemét.

Ott keresgél vizga szemmel lihegve,
Ettől éled, s szinte újul a kedve . . .
A mit talál, szedi szennyes köténybe,
S vele gyorsan szomszéd műhelybe tér be.

nemű művei közül az *Anyai órszem* című hármasképe a legismertebb, s másolatok révén országszerte elterjedt. Eredetije most Székely műveinek kiállításán látható. Kitűnően festett, költői kis darab, a mely úgy hat reánk, mint valamely érzelmes ballada versszakai. A *Nő élete* című rajzszorozat abban az időben keletkezett, mikor az ilyen, kedélyes, novellai jellegű, kissé érzélgős sorozatok különösen Németországban nagy kedveltségnek örvendtek. Ebben az igénytelen történetben is, a mely a leány és a fiatal hitves élete folyását tárja elénk, föltűnő a művész kitűnő rajza, éles megfigyelése; szinte a monumentális festő látszik meg benne, a ki csak a nagy, lényeges formákat alkalmazza. Ismét más oldalról mutatják be Székely művészetét a nagy képszalagok, *früések*, tulajdonképpen még csak vázlatok, a melyek közül szintén több látható a Nemzeti Szalon kiállításán. Kimeríthetlen képzelő erővel, erős diszitó ízléssel és formaérzékkel gyermekosorok sorozatai alakjában jelképezi az ember és a természet életét, az évszakokat és az életkorokat, az elemeket, a légkör tüneményeit. Komoly, nagy gondolatok jelennek meg itt könnyed, humoros és a mellett pompás diszitó hatású alakban.

Rágalom úr híres festő lakik ott,
Van halomba gyűlve nála szenny, piszok,
Onnan szedi, válogatja színeit . . .
Oda önti Pletyka néni, mit bevitt.

Hozzáfogott munkájához a festő . . .
Szeme lángol, ere dagad, ha fest ő.
Áll kezében durva, vastag ecsettel,
Mit a pokol fenekéről vetett fel.

Pár rövid percig alig mulik, kész a kép,
Pletyka néni mond vigyorgva: oh, beh szép!
Nagy örömmel teszik a kirakatba . . .
Ha nézője, ha vevője akadna!

Hogyne, hogyne! Bizony akad vevője!
Soknak nincs még feje lágya benőve . . .
Megveszi azt, el is viszi magával,
Nem szégyenli, butasága ha rá vall.

S míg a nemes lélek és szív felsajog,
S fenn az égből sírnak a jó angyalok,
Addig itt lenn gonosz szívek ördögül
Felkacagva állnak sort a kép körül.

Sok derék, jó és nemesnek sorsa az,
Hogy torzképet fest le róla egy pimasz!
Igy volt ez már ős időktől, s így marad,
Míg irigység lesz e földön és harag!

Dömény József.

A SAS PRÉDÁJA.

Leconte de Lisle költeménye.

Az aranyzemű sas, a mongol ég királya,
Mihelyt kelet felől biborsugár dereng,
Szárnyát széles, sötét ernyő gyanánt kitarja.

Egy percre vesztegel, kémelve fönn lebeg.
Alant a sasfiak az odvas sziklafészek
Falán át éhsóvár szemet meresztenek.

Tágas pusztáin a beláthatlan vidéknek,
Melyen a hajnalpír merengő fénye ring,
Szétszórtan itt-amott vadmenek legelésznek.

Az egyik rug-kapál, a másik felnyerit,
Testét a harmadik hosszan előrenyújtva
Vígán száguldja át a puszták téreit.

A fénytenger üde, élénk sugárra gyúlván
Nőtton nő, lángjait lövelve szerzetét
S a napkorong előtt megnyílik égi útja.

A láthatár felett, hol harmatos a lég,
A sas aggódva függ a kéklő messzeségben
S jártatja éhségtől éles, biztos szemét.

De észre mitse vesz, mi átrepül az égen,
Nem illan semmi sem a pusztaságon át,
Sem dámszarvas, sem őz nem ugrándoz serényen.

Csörével csattogtat, majd hörgő hangot ad
S hogy jobban láthasson, nagy szárnyait kitarva
Feljebb emelkedik s kigyózza száll tovább.

Az óra múl', a lég tikkasztó. Éhe bántja.
Ha dálnvad nem kerül, vagy zerge, majd akad
Élő hús vagy dögö zsákmányul éjszakára.

Fehér, simaszőrű mén vágatát ott alant,
Pirosló orlikán gomolygó gőzt bocsátva
S vakon száguld nyomán a lihegő csapat.

A fénylő ég felé tör éles, büszke hangja.
A falka megremeg, hallván parancsszavát
S fülét hegyezve fut, porfeléget kavarva.

A sas lecsap reá bajlós álom gyanánt,
Acélos karmait bemélyesztvén nyakába
S hegyes csőrét szemén vérengzőn vágja át.

Ágaskodón szökell fel a magasba lába
S fején forgó gyanánt hordván a sást, a mén
Száguldván ront vakon kegyetlen kínhalálba.

Földet sem érve fut röplőve; ösvenyeg
Odvas szemüregé vértengert ont a fűre
S érzi, hóhéja mint rágódik életén.

Szűgét a verejték már izaszton megülte,
Kinjában fölnyerit s dühöngő érzelem
Sarkalja, ellenét hogy haldoklón elűzze.

Őrülten vágat át a pusztá téreken,
Egyszerre csak megáll, alétan esve térdre,
Majd újra lábra kél s lehull erőtelen.

Végtére erejét mindhasztalan tetézve,
Tajtékozó nyelvét kiölti bágyatag
S villámsujtott gyanánt lerogy álltőhelyébe.

Ott felszarítja majd a csontokat a nap,
A sas, a pusztaság sötét, komor vadása,
Félszékéhez visszatér, csőrében húsdarab.

Az éhes sasfiak jóllaknak éjszakára.

Szabados Ede.

A PONCZI BÜNHÖDÉSE.

Elbeszélés.

Irta Mikszáth Kálmán.

A tüdőbetegek egyik ismeretes fürdőjében, a «villa Veroná»-ban, a hol évtizedek óta töltöm a nyarakat, soha sem volt olyan kiállhatatlan saison, mint 1895-ben, egyrészt az elszaporodott darazsak miatt, másrészt a csintalan, rakoncátlan Ponczi fiú miatt.

A darazsak ellen még lehetett védekezni. A fürdővendégek, urak és hölgyek apró üvegcséket hordtak a zsebeikben, valami vízszintű patikai szerrel. A darazscsípést menten bekenték vele és se nem fájt, sem meg nem dagadt.

Hanem a Ponczi ellen nem volt segítség. Mert a Ponczi Kürtössy Pál cs. kir. kamarásnak volt a fia, a ki stammgast volt a fürdőben is, de különösen a villa Veronában, már a tizedik esztendeje lakván ott; Brunner úr, a villatulajdonos nagyra nézte, bámulta előkelő modorát s mesélgette többi vendégeinek nagyszerű származását.

Hogy azt mondja, Lehel vezértől eredne s az egyik őse tartotta keresztvívze Habsburgi Rudolf grófot, s állítólag negyven aranyat tett be a kis Habsburg ványoskájába. A komám uram, illetőleg a keresztfiú utódai azóta trónra kerültek, jó házasságok s több effélék folytán. (Az «effélékben» persze benne van a negyven arany is, mely azóta szépen felszaporodhatott.) Míg ellenben Kürtössy János, az ősapja, kit a családban egyszerűen «keresztelő» Jánosnak neveznek azóta, valamely izmaelítától kölönözvén ama vezetes negyven aranyakat, ezzel az első adóssággal a hanyatlás útjára taszítá a nemes Kürtössy-familiát, melynek földjei, rétjei, malmái azóta folyton fogytak. Sőt nemesek ez, hanem a jelenlegi Kürtössynél, Pálnál még a hajdani hatalmas tudó is, melylyel Lehel ő a kürtöt fújta, nagyon elgyengült. Épen azért jött ide kúrára most nevével és a kis Pongráczczal, kit becézgetően Ponczinak hittak a szülei. Úgy szintén velök volt Kürtössynek első nejétől származott fia, Kürtössy József huszárhadnagy, a ki valami jó parthie után nézett szét a viláiban.

Mert tudni kell, hogy a Kürtössyek sáros-megyei familia, és tudni kell, hogy a sáros-megyei nagy familiák többnyire szegények, úgy, hogy csak az ablak tartja bennök a lelket. Tudniillik a mások ablaka.

Ezt pedig úgy kell érteni, hogy a haldokló sáros nemes azt mondja a fiának: «Ne félj semmit, van elég muskátlis ablak az országban.» A haldokló paraszt pedig így biztatja örökösét: «Ne félj semmit, van elég törött ablak az országban!»

Szóval a különféle ablakok tartják fenn ezt az országárszt. A muskátlis ablakok mögé szép

kisasszonyfejeket, gazdag parthieket fest a nemesek fantáziája, a törött ablak pedig egyszerűen a kényeret jelenti az üveges tótoknak.

De hát a hadnagy Kürtössyhez semmi kö-zünk. Az majd megtalálja a maga ablakát, a hogy az apja kétszer is megtalálta. Mi csak a Ponczi kis tragédiáját vagyunk hivatva elmondani.

Tüzzől pattant, vásott kis kölyök volt ez a Ponczi, vezetes ellensége amaz elkényeztetett kedvenczeknek, kik úrnőkkel messze világból ide jönnek, a szép selyempántlikás uszárkoknak, pinesiknek, a hatalmas szent-bernhardiaknak, melyeket paritijájából pompásan tudott eltálatni. De nemesak a kutya-knak volt ő alkalmatlan; pusztító kedve kiterjedt minden ele-venekre és holtakra. Belövöldözte az ablakokat s ez még csak szép vonás, hiszen a törött ablakok mesterséges szaporítása bizonyos indirekt úton juttatott földesúri kegyadomány volna a szegény földieknek, ha Magyarországon lennénk, de itt már átléptük a stájer határt és az ablakcsinálást nem a tótokok végzik. A mi csinylt egy kilencz éves kis ördög kigondolhat, azt mind véghez vitte. A kis zöldre festett házikókba, melyeket a gyöngéd lelkű németek a fákra aggatnak a madarak védelmére és etetésére, (mert ott a madarak is oly szegények, hogy népkonyhára szorúlnak), lépesszóket rakott s foglyul ejté őket. Egy mókust is fogott s penicziussal szurkálta elevenen. (Egy amiensi guvernán, a ki Zolát olvasta egy padon, elájult, a mint ezt látta.) A macskáknak dióhéj-papucsokkal ragasztott szurokkal a talpaikra, úgy, hogy azoknak kiserietes kopogása éjjel halálra rémít a betegeket.

Szóval ezer meg ezer helytelenséget követett el a kis Ponczi, de igazi tragédiája onnan kezdődik, a mint egy nap véres fejjel, sirva jött be az unokahúgocskám, Horváthy Eszti-ke a szobába.

— Mi bajod? sikoltott föl az anyja elrémülve.

— A Ponczi kövel ütött meg!

Minden mama tigris, ha a gyermeke vérért látja. Horváthy né szörnyű felindulásba jött s mialatt kimosta a sebet s százszor is megfújta, hogy ne fájjon olyan nagyon, megeresztette a fenyegetéseket is a Ponczi ellen.

— No, megállj zsvány, ezt még megkeserülöd. Hiszen csak volna mellettem férfi.

Mire az apóka, egy nyolczvan éves aggyastyan, az Eszti-ke nagyapja, kezébe vette a dolgot.

— Hát itt vagyok én, menyemasszony, és rendet fogok csinálni.

Mindjárt letette a pipáját és kitipegett fölkeresni künn, valamelyik lugasban, a kamarást.

— Méltóságos uram, az ön fia betörte az unokám fejét, a ki semmit se vétett neki, csak a labdáját nem akarta odaadni. Mit szól ön ehhez?

Kürtössy Pál előkelően mosolygott.

— Hogy mit szölok? Hát tegyenek rá egy kis jodoformos gázt!

— És?
— És meggyógyul.

— De én a fiú megbüntetését kívánom. Főleg azért fordultam önhöz. Magam nem akartam őt megfenyíteni.

— Azt nem is tanácsoltam volna, öreg úr, — jegyezte meg Kürtössy dölyfösen.

— E szerint mit szándékozik ön tenni? Hiszen agyon is üthette volna a leánykát.

— Persze, de minthogy ez az eset nem forog fenn, semmit se tehetek ez ügyben.

AZ EGRÍ NŐK.

Székely Bertalan festménye.

II. LAJOS HOLTTETÉNEK FÖLTALÁLÁSA.

— Ez esetben más úton keresek elégtételt, — mondá az aggastyán szilárd hangon.

— Tessék.

Az öreg Horváthy a házi úrhoz folyamodott. Brunner úr, egy kiszolgált őrmester, sokáig feküdt valamikor Nagy-Váradon s a szittya nyelvből elsajátított egy-két zamatos kifejezést, különösen sokszor vegyítette szavaiba a kutya forgós teremtettét, s e miatt ő hozzá szálltak a magyarok és ezért a forgós teremtettéért szívesen fizettek többet a szobáért. Hiszen tudjuk, milyen bolondok a magyarok. Különben is a Verona villa volt a legelegánsabb a fürdőhelyen. Brunner úr a felesége révén örökölte s csinos polgári hasznót tudott belőle kihúzni ügyességével és szolgálatkésztségével. Meg kell adni, hogy senki sem gondozta vendégeit olyan odaadással, mint ő, minélfogva a Verona híre egyre nőtt, s messze túlszárnyalta a többi villáét.

Ha az ember a boltban megvett valamit s megadta az utasítást, hogy küldjék a Veronába,

V. LÁSZLÓ ÉS CZILLEY.

A Horváthy panaszára azonban meglehetősen hívős maradt. Horváthy nem tudott aplommbal föllépni. Horváthyék nógrádiak voltak. S ez nem elég a sárosiakkal szemben. A sárosi csak idegen helyen úr, a nógrádi csak otthon úr. Horváthy puha volt és szerény, Brunner úr csak mosolygott az ő dolgán.

— Óh, Istenem, mit tehetnék én ebben? A lányka feje magától is beforr, de ha én megszakítom a barátságot a Kürtössyekkel, azt aztán még a Závory se tudja többé összevarrni. (Závorynak a curort legjobb doktorát hitták.)

Horváthy tehát nem kapott elégtételt, hanem ellenkezőleg értesülvén panaszairól Kürtössyék, üldözni kezdték a szegény családot. Ezer apró módja van ennek, kivált fürdőn, a hol az embereknek nincsen dolguk.

Egy-egy szúró megjegyzés, egy fumigatív mosoly, egy malicziózus tekintet, egy becsmerülő kézmozdulat a maga helyén, — ez mind vérig hat, ez mind ölhet.

— Ah, milyen nevetségesek! — jegyzi meg a kamarás úr.

— Miféle népek lehetnek? — tűnődik más alkalommal a kamarásné. — Bizonyosan fölvett név ez a Horváthy...

THÖRÖLY IMRE MENEKÜLÉSE ÁRVA VÁRÁBÓL.

SZÉKELY BERTALAN TÖRTÉNETI FESTMÉNYEI.

— Hm! — böfönti ki a kamarás úr, — a mi az asszony Horváthyját illeti, talán nem is existált.

— És hogy öltözik ez az asszony, mint egy cocotte.

— A szegény lánykának ferdén van növe az egyik válla, szegény kis maskara!

— S ez a vén trottili úgy fest mellettük, mint egy nyugalomba vonult uzorás. Talán az is.

Igy disgustálták a villabelieket. S mondhatni, az egész villa Kürtössyekkel tartott, mert hiába, az emberek az előkelőbbekhez húzódnak szívesebben. Hisz ez által magok is előkelőbbeknek látszanak.

A Horváthyak érezték ezeket a rossz szeleket. A legjobb emberek is visszahúzódtak tőlük. Miért? Hát miért? Ejh, Istenem, a kamarásné azt mondta egy ízben, felbigyesztett ajkkal, mikor a Pereg kisasszonyokat Horváthynéval látta beszélgetni:

— Ah, szegény Pereg kisasszonyok, de meg lehetnek szorúlva barátok dolgaiban!

ZRINYI KIROHANÁSA.

— Legjobb lesz, édes húgom, — mondám Horváthynéknak, ha kihurozokodunk innen.

Horváthyné a fejét rázta.

— Inkább meghalok, hogysem egy tapodtat mozduljak.

— Akkor hát nekik kell pusztulniuk.

Szemeiben lázas öröm csillant meg.

— Oh Istenem — fohászodott fel ájtatosan s valóban szépek voltak ilyenkor a szemei, — ha ezt megérhetném, szívesen halnék meg.

Mosolyogtam. Ilyenek az asszonyok.

— De — tette hozzá rögtön csüggedten, elszomorodva, — az lehetetlen!

— Majd megpróbálom, — feleltem s megsimogatva az Eszti kezeit, őt is megbiztattam. — Ne félj semmit, kicsikém, megbüntetjük azt a rossz Ponczit, a ki téged megütött.

— Soh' se törődj velük, jó öcsém, — csitított az öreg Horváthy, — az okosabb enged.

— De a türelmesebb, ravaszabb győz.

— Ha kikezdesz vele, csak magadnak csinál szellemetlenséget. Nagy svihák az, nem lehet azzal itt megbirkózni. Mindenki mellette van.

Székely Bertalan festménye a pécsi székesegyházban.

I. ENDRE MEGKORONÁZÁSA.

Ebből aztán meg lehet érteni, hogy a Horváthykkal beszélgetni nem chic. Ennek híre ment és mindenki kerülte Horváthyékat, mert nem chic velök ismerősnek lenni. A Pereg kisasszonyok pedig még a többinél is jobban kerültek, mert a nagyobbiknak, az Idának, Kürtössy József hadnagy udvarolt.

Én épen ezekben a napokban érkeztem a fürdőbe, mikor a legélesebbek voltak az ellentétek és szegény rokonaimat valóságosan bojkottálták a Veronában. A hadnagy javában flirtelt Pereg Idával, a kamarásné pedig arra izgatta Brunner urat, hogy jó volna a villát megtisztítani a Horváthy-familiától, «tudja, ügyesen, szép szerével, kedves Brunner.»

Mire Brunner úr a bajuszát pödörgette: — No, majd meglátjuk, no majd meglátjuk, forgós teremtette!

Volt hát panasz, mikor megjöttem — mert Horváthyné okos asszony lévén, érezte a mérgezett hegyű nyilakat, átlátott a szítán, éles szemmel észrevette az intrikák apró szárait, de asszony volt, daczos, a ki nem hagyja el a csata-teret. Sírva panaszkolta el a helyzetét, hogy el van rontva az egész nyara s hogy mindennek a kis zsvány Ponczit az oka.

Az Eszti keze még akkor is be volt kötve. Kivált őt sajnáltam meg nagyon, látván, hogy reszkette bűvik a fenőbokrok közé, mikor a Ponczit félelmes alakja megjelenik a láthatáron.

DOBOZI ÉS HITVESE.

SZÉKELY BERTALAN TÖRTÉNETI FESTMÉNYEI.

AZ ANYAI ŐRSZEM.

Székely Bertalan festménye.

— Nem is akarok én ő vele összetűzni.

— Akkor aztán épen nem tudom elképzelni, mit csinálhatnál.

— Hát a diplomácia mire való? Csak hagyja azt rám, bátyámuram.

Az öreg morgott valamit s hitetlenül rázta fejét.

Pedig nekem már a tervem is megvolt hozzá. Szilárdul építettem fel Pantalovics Györgyre, egy bácskai földesúrra, a kivel együtt jöttem a vasúton és a ki szintén a Veronába szállt. A bácskai úr megint új genre. A sárosi nemes csak otthon nem úr, a nógrádi nemes csak otthon úr, a bácskai nemes pedig mindenütt úr. A zsiros földje megneveli önértékének szarvait olyan keményekre, hogy azok sehol le nem törnek s a hány ezer hold, annyi agancs. (Folytatása következik.)

PILLANTÁSOK A TERMÉSZETTUDOMÁNY JÖVŐJÉBE.

II.

A mechanika ért el újabb időben legbámulatosabb eredményeket, neki köszönhetjük a leghasznosabb találmányokat, s előre látható, hogy a jövőben is ez irányban fog leggyorsabban haladni a természettudomány.

Majdnem bizonyos, hogy a kormányozható léghajó felfedezésétől nem sok idő választja el a mostani generációt. Abban áll a földat a mai napon, oly gépet szerkeszteni, mely körülbelül 20 kilogrammnyi súly mellett egy lóerőt tud kifejteni. Az aluminium könnyűsége, öntvényeinek szilárdsága, s a folyékony levegőnek az a tulajdonsága, hogy kis súly mellett óriási feszerőt reprezentál: önkénytelenül arra enged következtetni, hogy a földat végleges megoldása nincsen távol. És ez meg fogja változtatni a gazdasági életet. A távolságok meg fognak kisebbedni, könnyebb, egyszerűbb és olcsóbb lesz az árúk kicserélése, gyorsabb az útazás. Az ember hatalmasabb lesz, — és szabad.

Hatalma meg fog sokszorozódni az által is, hogy sokkal tökéletesebb gépeket fog föltalálni, mint a mostaniak. A szentet megbecsüli és csak a lakás fűtésére fordítandja. Talán arra se, hanem megézi. A vízeselek, a szél ereje szünet nélkül fogják mozgatni a motorokat, melyek automatikusan végeznek minden nehéz munkát az ember helyett. A Nap sugarait is felhasználják, valamint a vegyi erőt. A sok gép talán sok ezerszer, talán százazerszer több

munkát fog végezni, mint jelenleg az egész emberiség. Egyéb kézi munkája alig akad majd az embernek, mint az, a melyben személyiségét érvényesítheti, s a mely arra szolgál, hogy szebbé tegye az életet.

És a mechanikával együtt fejlődni fog a fizikának többi ága is. Új, ma nem is sejtethető felfedezéseket fognak csinálni az optika terén, s a mint ma több ezer kilométernyire elvezetjük a hangot, úgy el fogják vezetni a fény sugarát is. Jön idő, mikor Budapestről nemesak hallhatjuk a párisi opera előadását, hanem láthatjuk is az ott fellépő személyzetet, az egész sürgést-forgást az ottani boulevardokon, sőt az ottani képtárak bezárt termeiben levő műremekeket. Talán egy kis készülék lesz felállítva a jómódúak lakásában, melyen mindent megláthatni, mindent meghallhatni, a mi a földteke valamely tetszőleges helyén végbemegy. Fül- és szemtanui lehetünk minden eseménynek, s egy akkoriban viselendő boer-angol háborút úgy fognak szemlélni utódaink, mintha itt folynék le minden, tíz lépésnyire szemünk előtt. (Ha ugyan lesz még abban a korban háború.) És nem csak szemlélni fogják mindent, de meg is örökítik minden mindent az utódo számára, a kik évezredek múlva is mozogni, munkálni, talán meghalni látandják őseiket.

Valószínűleg új erőket is fel fog fedezni a fizika, mint a hogy ismeretlen volt sok ideig a magnetikus vagy az elektromos erő. Olyan erőket talán, melyek jelentkeznek mindenütt, de nekünk nincs érzékünk befogadásukra. Át kell alakítani őket, hogy észrevehetőek legyenek, s talán sikerülni fog több ily átalakítás. A hang és az elektromosság rezgésszámai között levő óriási hézag arra utal, hogy sok ily erő létezik. Shakspeare mondja: «sok dolog van ég és föld között, mit a legbölcsőbbek sem sejtének».

De hát megtudjuk-e valaha, hogy mi az erő? Vagy hogy mi az anyag? Misztériumok misztériuma! Utódaink csak oly reménytelenül fognak megállni rejtélyed előtt, mint mi magunk!

Nagyokra van hivatva a *chemia*, s nagyok lesznek a jövőben elérendő eredményei.

Meg fog bennünket ismertetni a legszövevényesebb anyagok természetével, a parányok és tömecek felett uralkodó törvényekkel, különböző csoportosulásukkal, s talán a vegyi rokonság természetével. Az elemek egy részéről ki

fojja mutatni, hogy összetett testek, s nem lehetetlen, hogy ki fog tűnni, miszerint csak egyetlen egy elem létezik. Egy anyag és egy erő. A többi, az egész élet, az egész világ csak ennek a kettőnek különböző változatai.

De hasznossági szempontból is szinte beláthatatlanok a chemia jövendő felfedezései. A mint ma a növény átalakítja különböző vegyekké a levegőben, vízben és talajban található elemeket, úgy meg fogják azt cselekedni utódaink a lombikokban. A levegőben levő légenyt, a víz oxygenjét és hydrogenjét, a bányakból nyert szén laboratóriumokban elegyítik együvé, hogy lisztet produkáljanak, s némi foszforkáli és egyéb sók hozzáadásával valószínűleg oly táplálékot állítanak elő, mely a hús-nak megfelel. És gyárakban fogják előállítani óriás mennyiségben azt, a mit ma a föld terem. Egy-egy gyár alkalmasint többet fog naponta termelni, mint a mennyi ezer hold hozadéka egy év alatt. S nem fognak rettegni az utódok, hogy mit esznek, ha az emberiség nagyon elszaporodik. Nem akadnak Malthusok, a kik korlátozni akarják a szaporodást, hogy az utódoknak legyen mit enniük. Ha annyi lesz a lakosság száma a földtekén, a mennyi az egész szárazat sűrűn ellepi, akkor is gondoskodhat élelmézősokról a fejlett chemia.

De képes lesz-e egy élő növényt lombikában teremteni? Egy ibolyát, vagy egy fűszálát?

Vagy egy állatot, bármely egyszerű is annak szervezete, de olyat, a mely él, mozog, táplálkozik és szaporodik?

Ez kívül fog esni az ember hatalmán, mindörökkön mindörökké!

Az élettermészet nagy hatalmával meg nem mérkőzhetünk.

Az élet végső titkait meg nem tudhatjuk.

Mi az élet?

Mi a halál?

A végső okokat meg nem ismerhetjük soha! Soha! soha!

Lelkünk kétségbeesetten sikolt bele a végtelenségnek éjjelibe, a mely körülveszi.

De onnan visszhang nem érkezik.

Nincs, a ki feleletet adna kérdéseinkre, nincs fátyla, a mely elénk világítana.

Kietlen, zord, fagyos éjszaka veszi körül mindenfelől a földteket. Ott lebeg, ott rohan tova, bölcsőnkkel, sirjainkkal, ebben az éjszakában, ismeretlen vezet felé, az idők kezdetétől az idők végezetéig.

Hoitsy Pál.

EGY AMERIKAI IRÓ KRÜGERRŐL.

A boerok köztársaságának sokat emlegetett elnökéről egy amerikai utazó, Poultney Bigelow, most megjelent könyvében érdekes adatokat közöl személyes tapasztalatai alapján, mint a kinek négy évvel ezelőtt alkalmá nyílt Transzvál elnökével több ízben érintkezni.

Poultney Bigelow 1896 május 30-án érkezett Pretoriába, s ottani tartózkodását felhasználta arra, hogy egyet-mást megtudjon Krüger személyéről, részint ő tőle magától, részint titkáraitól, dr. Leydstól és más barátaitól.

Midőn a boer képviselőháznak egy tagja elvezette az elnök lakására, a mi meglepte, az volt, hogy Krüger lakását katonaság őrizi. Az elnök háza hosszú, földszintes épület volt, úgy alkotva, a mint a gazdag boer bérlok szoktak építkezni. Tágas tornác húzódtott végig a rengeteg hosszú épületen, melyet majdnem egészen eltakartak a fák és bokrok sűrű lombjai. A kapunak sem kocsijeljárata, sem semmi különös díszítése, a mi sejtetni engedné, hogy a legelőkelőbb polgár lakja; csak egy rács előtt áll két fegyveres őr, s az épület előtti öt sátorban tanyázik egy csapat díszőrség. Később megtudta Poultney Bigelow, hogy Krüger elnököt, ha

útban van is, rendszeren hat karabélyos lovas kíséri, egy tiszt vezetése alatt.

A kapun belépve, egy gyöngén világított előcsarnokon át jobbról az elfogadó terembe, balról Krüger magánlakosztályába jut az ember. Emebben fogadta a transzváli köztársaság elnöke az amerikai utazót, hatalmas karosszékben, egy kerek asztal mellett ülve. Körülötte bronz színű, hosszú szakállú «burgher»-ek ültek, komolyan és ünnepélyesen, mint valami orosz pópák.

«Az elnök kezét nyújtott, — beszélt Poultney Bigelow, — és morogva mutatott egy székre nem távol tőle. Azután leült és újra színi kezdte pipáját, nagy gomolyokat eregetve belőle... Rengeteg nagy kalap volt a fején, melyet csak a fülei tartottak, hogy nyakába ne mélyedjen. Nadrája közönséges szövésű volt s mellét széles szalag fogta át. Az a Krüger volt ez, a ki az angol újságírók gúnytárgya s a politikai torzképrajzolók céltáblája».

De a vele való beszélgetés hamar kedvező véleményre hangolja az embert, — mondja Poultney Bigelow. — Beszélgetve Krüger egy pihenő oroszlánhoz hasonlít, annyi nyugalom van szemében, de az a nyugalom, a mely félelmes kitöréseket sejtet. S valóban közelebről véve szemügyre, vonásai szabályosak és összehangatosak, mint a legtöbb nagy emberé; szája Franklin Benjaminéhoz hasonlít, majdnem szelid mosolyolva, csak igen tojásd áll, lapos, nagy füle, rendkívüli széles orra aránytalanok kicsiny fejéhez. Termete ellenben hat láb magas s hosszú lábai erős és fáradhatatlan gyaloglóra mutatnak.

És hogy ez épen nem alaptalan föltevés, azt Poultney Bigelow az elnök ifjúkorából vett néhány adattal bizonyítja, melyeket szemtanúként hallott, mert Krüger maga nem szeret fiatalkori élményeivel előhozakodni.

Krüger — beszélt — versenyezni volt képes annak idején a legjobb futású lóval. Egyszer egy barátja, Jacobs, kétségbe merete vonni ezt a képességét, mire az akkor 18 éves Krüger fogadást ajánlott, hogy vállalkozik versenyt futni a leggyorsabb lovassal. A verseny 7—800 méternyi pályán ment végbe és Krüger előbb ért a célponthoz, mint a lovas.

Egy más esetben kaffer főnökök rendeztek valami versenygyaloglást. A versenydíj egy gulya volt, a távolság meglehetősen nagy, s a pályán épen útba esett az elnök édes atyjának a háza is. A fiatal Krüger hamar háta mögött hagyta összes versenytársait, s atyja házához érve, úgy vélte, elég ideje van még betérni s megkávézni. Atyja összeszidta, hogy puska nélkül indul útnak s kényszerítette, hogy mielőtt távoznék, fegyvert vegyen magához. Ez meg is történt, s Krüger folytatta útját. A kafferek már sarkában voltak, de nem sokára megint elmaradtak s kénytelenek voltak lándzsáikat, nyilait s elhagyjálni, hogy azzal is könnyítsenek magukon. Amde ez sem használt; Krüger Pál messze eliramodott előlük, úgy, hogy ideje maradt néhány antilopnak is utána nézni, hogy pecsenyének valót löjjen.

A magas fűbe valami rőt foltot vett észre, melyet az óhajtott vadnak hitt. Célzására emelte puskáját s elsütötte, de antilop helyett egy fölbőszült himoroszlánnal találta magát szemközt.

Gyanakvón kezdtek egymást mérgetni, de Krüger tekintete ép oly nyugodt maradt, mint ellenfelé. Ekkor az oroszlan néhány lépést hátrált; Krüger szintén. De a fenevad nem vesztette el szemét elől. A helyzet mind veszélyesebbé vált, főleg mivel az alkonyat is beállott s a fiatal ember semmi segítségre nem számíthatott. Újra arczához kapta fegyverét, célzott, de csak a gyutas sült el. Most már teljesen lefegyverezve állott a vadállattal szemben, mely dühében nagyot ugorva, egy szökkenéssel előtte termett. Már marokra fogta a puska csövét, hogy agyával védekezze, de szerencséjére nem volt rá szükség; az oroszlan gondolt egyet, megfordult s dühös nyargalással elszárgodott. Krüger folytathatta kellemetlenül megszakított futását s még mindig elég ideje volt, hogy elsőnek érkezze be s elnyerje a kafferek elől a díjat.

Hasonló vadászalandja nem egy volt a bátor boernak. Egy alkalommal kedvező sportját űzve, bivalyokra vadászott. Lová, elragadtatva hevétől, rárohant a félelmes állatra, melynek lába megbotolván, egy mély árokba gurult. De

Székely Bertalan festménye a pécsi székesegyházban.

SZENT LÁSZLÓ ÁTKEL A DRÁVÁN.

Krüger lova is elbukott s magával rántotta lovasát, Krüger szerencsére nem vesztette el lélekjelenlétét; megragadta a bivalyt két szarvánál fogva s addig tartotta a fejt a vízzel telt árokba nyomva, míg meg nem fulladt.

Semmi sem jellemzi jobban a mai Krüger elnök morogva egyenességét, mint találkozása egy előkelő angol herceggel és diplomatával, a kit Siveldrigt fokföldi miniszter mutatott be neki, s a kivel a következő érdekes párbeszédbe elegyedett.

A herceg (tolmácsához): Mondja meg az elnöknek, hogy én X. herceg vagyok s tiszteletet jöttem kifejezni.

Krüger valami érthetlent mormol, mi azt jelenti: Hozta Isten.

A herceg (hosszabb szünet után): Mondja meg neki azt is, hogy az angol parlament tagja vagyok.

Krüger ismét morog valamit magában s vastag füstfelhőket erog pipájából.

A herceg (még hosszabb szünet után): Mondja meg azt is, hogy a lordok házának tagja vagyok.

Krüger még két füstfelhőt fúj s érthetetlenül hümög.

A herceg (újabb hallgatás után, mely alatt eszébe jut, hogy tán még nem eléggé tájékozott a hercegről az elnököt): Talán az elnök úrnak érdekes volna tudnia, hogy alkirály voltam.

Krüger: Ah! alkirály! Mi az?

A herceg: Egy alkirály, mint tudja ön, bizonyos mértékig souveráin.

Krüger újabb hallgatásba burkolódik, aztán láthatólag utatva a társalgás ily fordulattól, a tolmácsához fordul s esipősen kifakad:

— Mondja meg ennek az angolnak, hogy én meg nyáját őriztem.

Ezzel a társalgásnak vége szakadt. Természetesen a transzváli elnöknek ez a kijelentése szörül-szóra komoly valóságnak veendő. Mint gyermek, meglehetősen rakoncátlan, nomád életet élve, majd itt, majd ott esavarogva, ökörgulyák és juhnyáják legeltetéséből él. Hét éves gyermek korában lőtte az első vadat, tizenegy éves korában pedig már oroszlant ejtett el, s hét évvel később részt vett a hazája függetlenségéért vívott harcban. Hogy atyja is vitéz harezos volt, mutatja az, hogy ő adta az első tüzet 1848-ban a Harry Smith által vezényelt angolokra Boomplatznál.

A közpályára 17 éves korában lépett először; akkor lett «field-cornet», azaz boer tisztviselő. Így haladt végig a boer hivatalnokság egész lépcsőzetén a köztársasági elnökséig.

Pedig alig tanult valaha egyebet a bibliánál, melyet majdnem könyv nélkül tud. Maga bevallja, hogy soha a biblián kívül egyetlen könyv sem volt hatással rá. Nyelvet is alig tud mást, mint a boert. Angliában járva, megvásárolt egy angol bibliát, hogy abból elsajátítsa az angol nyelvet, de néhány szónál nem tudta többre

vinni. «Nem volt időm olvasgatni, — szokta mondani — igen sok oroszlant kellett megölnöm.»

Harminczét éves korában — 1857-ben — egyszer mégis elfogta a kételkedés. Egy éjjel hátrahagyva feleségének néhány olvasnivaló fejezetet a szentírásból, eltávozott hazulról s napokig nem tért vissza. Barátai és ismerősei aggódva távollétén, átkutatták a hegyeket és pusztákat, míg végre egy hegy tövében monoton énekhang ütötte meg füleiket. A hang után mentek s ott találták Krüger az énségtől és szomjúságtól végleg elesigázva. Oly gyöngy volt, hogy inni sem mertek sokat adni neki, nehogy halálra betegedjék. A különös remetesség helyét *Water kloof*-nak nevezik; Ruszenburg mellett fekszik, Pretoriától nyugatra.

Ettől fogva jelleme egészen átalakult. Buzgó hívó lett e kalandor ifűből, kinek minden gondolata csak Isten és a vallás körül forgott. A független congregacionista egyházhoz tartozik, de legkevésbé sem türelmetlen azok iránt, a kik másként gondolkodnak, mint ő.

A testi fájdalmak iránti ellenállása is a csodával határos. Midőn egyszer fegyvere visszafele sülvén el, elvitte bal hüvelykujját s orosza alsó karja levágását ajánlotta, Krüger megtagadta az engedelmességet; elküldte orvosát, aztán elővett egy nagy kést és megcsontkült újját egy körre helyezvén, lecsapta annak az első izét. Vérmérgezés állott be, mely a második izet is megtámadta. Ekkor Krüger egész hidegvérrel ismételte a műtétet s ezáltal sikeresen, mert karját megmenthette. Azóta balkezének két középső ujjával fog. Lisszabonban léte alatt fogfájástól kínoztatva, ugyanazon késsel ásta ki fájós fogát.

Krüger különben nem hollandi, hanem német eredetű. Nem is Krügernek írja magát, hanem Krügernek. Ha ez a bősies lelkű, puritán aggasztán még sem éri el a száz évet, a mit más körülmények között joga volna remélhetni, azt csak a kávé és dohány mértékelen élvezésének fogja tulajdoníthatni, mely máris máj- és gyomorhájra mutató tüneteket okozott nála.

V. S.

A FÖLD NÉPESEDÉSE.

Nagy kórházakban és nőgyógyászati intézetekben már régóta folytatnak vizsgálatokat arra nézve, hogy miképp oszlik meg a születések és halálozások száma a nap különböző óráiban. Az eddigi adatok arra vallanak, hogy a legtöbb haláleset a nap második felében, a délutáni órákban történik, míg a születések száma a nap első óráiban a legnagyobb. Ebből arra lehet következtetni, hogy minden nap van oly időpont, a mikor a születések száma kisebb, mint a haláleseteké s így a föld népepedése állandó hullámszerűségben van.

Egy *Maini* nevű cremonai tudós orvos és társa, Raseri Rómában ugyanaz irányban vizsgáldták kórházba nem került betegeken és szülési eseteken s ugyanarra az eredményre jutottak, mint a melyet a kórházi vizsgálatok mutattak föl.

Ez adatok alapján a következő képet nyerjük a születések számáról: ezer esetből az éjfél utáni első órára 51 születés esik. Ez a szám emelkedik egész a nap negyedik órájáig, a mikor 54 a születések száma. Innen kezdve folyton fogy, úgy hogy a dél órájában már csak 30 eset van: ezután ismét emelkedik lassan, míg éjfél után eléri a legmagasabb számot. Egész más képet mutat a halálos esetek száma: ezer halálos esetben a nap első órájában 42, a

1889-iki kiállítás idejében sem volt. Első helyen az opera-színház áll 2,862,883 frankkal, utána az Opéra Comique (*Vig* opera) következik 2,028,851 frankkal, a harmadik helyet a most leégett Théâtre Français foglalja el 1,861,276 frankkal. A többi nagyobb színházak bevételei 1 millió 3—4 százezer frank között váltakoznak.

* **A tengerek veszélyes helyeit** jelező általános térkép felvételére az angol kormány 11 külön e célra berendezett hajót tart, melyek folyton a tengeren vannak. A múlt évben a nagy Óceán 30 ezer □ kilométernyi területéről készültek el a legfontosabban felvett térképek.

* **Az angolok és a háború.** Angliában a dél-afrikai háború kitérőre óta a kézműipar legtöbb ágában a forgalom óriási mérvet öltött. Posztó-, bőr-, fegyver- és konzervgyárakban a munka még

tárt, melyben össze van állítva 5000 leggyakrabbi irásjegy. Ezek mindegyikét egy meghatározott távirati jellel (*chiffre*) jelölik s így a táviratot csak az tudja elolvasni, a kinek ez a szótár megvan.

* **Nyugdíjakban** a francia állam 1898-ban összesen 225 millió frankot fizetett ki 250,000 nyugdíjasnak. Egyre-egyre tehát átlag ezer frank nyugdíj esik.

* **Hajótörések.** 1898-ban, egy angol tengerészeti újság adatai szerint összesen 332 gőzhajó és 819 vitorlás hajó pusztult el hajótörés következtében.

* **Abessziniában,** mint Éjszak-Afrika nagyobb részében általában, a Mária Terézia-féle tallér mind a mai napig kiválóan használt pénz, de e mellett érdekes csereeszközök is használnak. A legközönségesebb egy kemény jegezes sósóház, mely mintegy 250 milliméter hosszú s 37—38 milliméter szé-

SZÉKELY BERTALAN «A NŐ ÉLETE» CZÍMŰ KÉPSOROZATÁBÓL.

másodikban 33 — ez a legkisebb szám — fordul elő, azután váltakozva emelkedik délután három óráig, a mikor eléri a legmagasabb számot: 54-et. Tehát a legtöbb ember a világon ezen adatok nyomán délutáni három órakor hal meg.

Éjféltől reggel 6 óráig növekszik a föld népessége, azután állandó marad reggel 6 óráig délig; déltől esti 6 óráig fogy. Esti 6 óráig azután megmarad legalacsonyabb színvonalán.

Ezeket az adatokat legnagyobb részt francia és olasz vizsgálatok alapján gyűjtötték össze. Más országokban, a földrajzi helyzet különbözősége szerint az imént leírt hullámzás bizonyára némi változásokon megy keresztül.

EGYVELEG.

* **A párisi színházak bevételei.** A párisi színházak a lefolyt 1899-ik évben összesen 33,159,566 frankot vettek be. Ennél nagyobb bevételük még az

vasárnapokon is foly, de azért a katonai kincstár megrendeléseinek nagy részét külföldön, nevezetesen Franciaországban tette meg. Az angol arisztokrácia, mely máskor a telet Olaszországban, vagy Egyiptomban szokta tölteni, Londonban maradt, és jótékonyági bazárokból, hangversenyeken és estélyeken az elesettek özvegyeinek és árváinak, valamint a sebesültek számára milliókat gyűjt. Az angol sajtó, pénzintézetek, részvénytársulatok s magánosok által gyűjtött összeg január végén negyedik millió font sterlingre vagyis 43 millió forintra rúgott. Ehez az Indiában, Ázsiában s Amerikában, valamint a gyarmatokban gyűjtött összegek nincsenek hozzászámítva. Németországban az 1870/71-ki háború alatt és után hasonló célokra alig 6 millió forintot tudtak összeszedni; a rokkant katonáknak, valamint az elesettek özvegyeinek és árváinak pedig a francziáktól kapott hadisarczából adtak némi segítyezést.

* **A kínai nyelv és a táviró.** Nagy nehézségeket okozott a táviró behozatalakor Kínában a kínai írás távirati visszaadása, mert ennek összesen mintegy 44,000 féle írásjegye van. Egy Vignier nevű francia ember szerkesztett e célra egy szó-

les és vastag. Öt ilyen sósóház tesz egy tallért. De ez a pénz csak akkor érvényes, ha úgy peng, mint az érc és nincs meghasádvá. Még kisebb pénznek a puszkagyutaes, melyből háromnak van oly értéke, mint egy sósóháznak.

* **Egy tizenhat éves leányt** választott meg papjának a szabad baptista gyülekezet Wisconsinban. A leány még nem fejezte be középiskolai tanulmányait és csak ezután fog teológiát tanulni.

* **A szuezi csatorna-részvényekből** Anglia egykor 80 millió korona értékűt vásárolt meg a khedivétől; ma a részvények értéke több mint 500 millió; már az osztalékok összege is többet tesz 80 milliónál. Jelenleg évenként 15 millió oształékot kap Anglia. Ez az üzlet ennél fogva igen sikerültnek mondható, nem is tekintve nagy politikai fontosságát.

* **A nőemancipáció teljes mértékben** fennáll Izlandban még a politikai jogok tekintetében is. Braziliában hasonlóképp választók a nők és általában minden 21 évet betöltött egyén, ha írni és olvasni tud; csak a katonák, koldusok és szerzetesek tesznek kivételt. Guatemalában a nők csak a képviselőválasztásnál szavaznak.

A THÉÂTRE FRANÇAIS.

A THÉÂTRE FRANÇAIS.

Nagy és méltó sajnálkozással fogadta az egész művelt világ a francziák nemzeti színházának, a legrégibb és legnagyobb hírnévű műintézetek egyikének, a *Théâtre Français* nek pusztulását. Ez intézet nemcsak a francia színművészetnek volt legfőbb büszkesége, hanem a többi nemzetek drámairodalmára és színészetére is nagy, gyakran átalakító hatással volt. Itt ápolták a klasszikus francia tragédia s a magasabb stílus francia vígjáték hagyományait, itt áldoztak legtöbb lelkesedéssel s legnagyobb művészettel Corneille, Racine, Molière, a három legnagyobb francia drámaíró emlékének. Itt vívták meg döntő küzdelmeiket a váltakozó irodalmi irányok, melyek aztán elterjedtek az egész világon. S az összes nemzetek színművésze a Théâtre Français művészeitől tanult izlést, műgondot, művészi lelkesedést. Az a fensőbb, melyet különösen az utolsó száz év alatt a francia dráma és a francia színészet egész Európában gyakorolt, javarészt a Théâtre Françaisnek köszönhető. A most leégett épülethez annyi nagy nemzeti és művelődéstörténeti emlék fűződött, mint kevés más közintézethez s csak növeli a francziák fájdalmát az, hogy ép most, közvetlenül a világkiállítás megkezdése előtt pusztult el, a mikor arra készülődött, hogy bemutassa az egész odaseregülő világnak a francia művészet nagyságát.

A *Théâtre Français* története a francia dráma története is egyttal. Eredete visszanyúlik a XVI. század komédiás-társaságaiig, virágzása a francia drámairodalom virágkorával, XIV. Lajos uralmával kezdődik. Azt a felsőbb-

get, melylyel Erzsébet királyné korában — Shakspeare idejében — az angol színház és dráma bírt, csakhamar átvette a francia s meg is tartotta, az idők minden változása mellett, mind a mai napig.

A *Théâtre Français*, vagy a mint szintén nevezni szokták, a *Comédie Française* három különálló s egymással versenyző szintársulat egyesüléséből keletkezett, melyek közt legjelentékenyebb a *Molière* társulata volt. Ez kezdetben a Louvre kariatid-teremben tartotta előadásait s mindjárt első előadásaival megnyerte az általános rokonszenvedést s az orleansi herceg pártfogását, a ki a Palais-Royalban, a Théâtre Français mai helyének közvetlen közelében eszközölt ki számára helyet. E társulat játszotta Molière összes darbjait s itt lépett fel a Corneille mellett legnagyobb francia tragikái költő: Racine is, «*Thébaïde*» című tragédiájával. A palais-royalbeli társulat meg is tartotta elsőségét egész Molière haláláig, 1673-ig, a mikor aztán rövid idő alatt széjjeloszlott, illetőleg beleolvadt a többi társulatokba.

A *Comédie Française* nevet 1680-ban adta XIV. Lajos a most már egyesített társulatoknak s szoros értelemben véve ez évtől kezdődik e színház története. A *Comédie Française* színészei eleinte a Palais-Royalban kaptak helyiséget, ugyanott, a hol Molière is játszott. Jó ideig tartott azonban, míg állandó helyre tudtak szert tenni. Első helyükről a Mazarin-utczába költöztek, majd a rue des Fossés Saint-Germain nevű utczába, mely azóta a rue de l'ancienne Comédie nevet viseli. Itt egy nevezetes korszaka játszódtott le a színháznak: ekkor írtak darbjait Destouches, Crébillon,

MOLIÈRE SZOBRA.

A «FOYER» SZOBORCSARNOKA.

A VESZTIBŰL.

A THÉÂTRE FRANÇAISBÓL.

VOLTAIRE SZOBRA HOUDONTÓL.

A THÉÂTRE FRANÇAIS EGYIK TERME SZÍNHÁZI TAGOKKAL.

Lesage, Voltaire, Marivaux, Diderot s a XVIII-ik század más nevezetes írói s itt adták először Beaumarchais «Szevillai borbély»-át.

A színtársulat tagjainak számát királyi rendelet huszonhétben állapította meg, s évi segélyt, — kezdetben 12,000 aranyat — juttatott nekik. XIV. Lajos halála után is megmaradt a színház királyi pártfogás alatt. XV. Lajos alatt Richelieu herceg vezette ügyeit. A nyert kiváltságokat a társaság féltékenyen őrizte.

1770-ben ismét helyet cserélt a színtársulat: a Tuileriákba vonult. E helyiség színpadát s nézőterének egy részét láthatni képünkön, mely egykorú acélmetszet után azt a jelenetet tünteti föl, a midőn 1778 március 30-án «Irene» című darabja hatodik előadása után a színészek a közönség tapsai közt megkoszorúzták Voltaire szobrát.* Ez volt Voltairenek utolsó ünneplése életében: még az év május 30-án meghalt. Itt maradt a társulat egész 1782-ig, a mikor ismét elhagyta a francia királyok palotáját s abba az épületbe költözött, a hol most az Odéon-színház van, a Luxembourg-palota közvetlen szomszédságában.

A forradalom kezdetén a színház a «Théâtre de la Nation, Comédiens ordinaires du roi» (A nemzet színháza, a királyi rendes színészek) nevet vette fel. Ezzel az elnevezéssel azonban, mely a közvélemény áramlatának s a királyságnak egyaránt szolgálni akart, nem tudta elhárítani magáról a fenyegető romlást. Magában a társulat kebelében is ellentétek merültek fel a királypártiak és republikánusok között. A terrorizmus alatt erőhatalommal kényszerítették a színészeket, hogy a darabokban előforduló czimzéseket hagyják el, s mindenki «polgártárs»-nak czimezze egymást. Még a görög és római tárgyú színdarabokban is, Agamemnon és Akhilles, Caesar és Brutus «citoyen»-nek nevezgették egymást. Ennél sokkal nagyobb baj volt, hogy a Théâtre Français elvesztette összes, a régi királyoktól nyert kiváltságait, sőt a forradalmi kormány egy este el is fogatta a társulat összes tagjait azzal a váddal, hogy reakcionárius darabokat játszanak. Néhány évig szünetelt a Théâtre Français, egész addig, a míg 1799-ben Napoleon, első konzul korában újjászervezte s Louis építomesterrel azt az épületet emeltette számára a rue Richelieuban, a mely most létezik.

Mint XIV. Lajost, Napoleont is követte a Comédie Française mindenüvé: Saint-Cloudba,

* A ma már rendkívül ritka metszet, mely után e képünk készült, báró Retzer József, II. József császár levéltárnoka hagyatékától került elő. Hentaller Károlyné Regulus Johanna birtokába, ki unokatestvére volt a bárónak. Lapunknak közlés végett mai tulajdonosa: Fayné Hentaller Mária úrnő volt szíves átengedni.

Fontainebleau, Trianonba, Compiègnebe, Malmaisonba, sőt Erfurtba és Drezdába is. Még Moszkvában létekor sem feledkezett meg a nagy császár színészeiről: innen adta ki rendeletét, melyben a színtársulat tagjai s az államközi viszonyt szabályozta. E rendelet érvényben maradt egész 1850-ig, a mikor némileg módosították.

A XIX. század folyamán a különböző kormányformák alatt állandóan élvezte az állam pártfogását, mint az egyedüli intézmény az Akadémián kívül, a melyet a régi királyságtól az új korszak is átvett.

E színház mindig lelkesen ápolta a klasszikai hagyományokat, de azért nem zárkózott el az újabb irodalmi áramlatok elől sem. Hugo Viktor «Hernani»-ját, melylyel a romantizmus diadalmasan vonult be a színpadra, szintén itt adták először s itt kerültek színre a XIX. század hírneves drámaíróinak, Augier, Flaubert, Dumas, Sardou, stb. darabjai. Művészei közt mindig voltak elsőrendű, világhírű nagyságok: Adrienne Lecouvreur, Mars kisasszony, Talma, Rachel, Sarah Bernhardt, stb. A mi azonban e színházat minden időben nagygyá tette, az nem csupán egyes művészeinek kitűnősége volt, hanem még inkább az a művészi lelkesedés, finom ízlés, lelkiismeretes műgond, a mely minden előadásában nyilvánult. Nem egyes nagyságaival, hanem egész szellemével hatott leginkább, a mely a kicsinyeket és nagyokat egyaránt áthatotta.

1853 óta áll külön igazgató, — rendszeren valamely jellesebb kritikus vagy drámaíró — a

HENRIETTE KISSASSZONY.

Théâtre Français élén, s az igazgató mellett 1852 óta a társulat tíz tagjából álló bizottsága intézi az ügyeket. 1856-ban pedig megállapították az állami szubvenziót, mely azóta is megmaradt évi 240,000 frankban. A jelenlegi igazgató Jules Claretie, jeles regényíró és kritikus.

A most leégett épületnek nem annyira külseje, mint inkább belső berendezése volt rendkívül díszes; míg belsejét gyakran átalakították, külsejét kegyeletből gondosan megtartották régi, hagyományos alakjában. Különböző helyiségeit annyi művészi kivitelű emlékszóbor díszítette, hogy azt mondták róla, hogy egybe van itt gyűjtve a francia színészet és drámairodalom története szobrokban. Újabb keletű részek voltak a vesztibül és a foyer; az előlbi nemes egyszerűségű oszlopcsarnok, mindenfelé szétágazó lépcsőkkel, melyek között a renaissance-stílus főlépcső márvány karaitájaival, finom művi vaskorlátjaival, gyönyörű építészeti vonalaival, valóságos remeke volt az újabbkori francia építőművészetnek. Nevezetesszámba ment az egyszerű berendezésű, de műtárgyakban s történeti emlékekben igen gazdag társalgó, a zöld szoba, a hol a színészek s a színházhoz közel állók szoktak összegyűlekezni társalgásra az előadási szünetek alatt. Minde helyiségek csaknem teljesen elpusztultak, de a műtárgyak legnagyobb részét sikerült megmenteni.

A Théâtre Français esütörtökön, folyó hó 8-án délben gyuladt ki, épen a mikor Racine «Bajazet» című darabja délutáni előadására készültek. A tüzet későn vették észre s ezért nagy volt a rémület. A színészek s az intézet egyéb alkalmazottai már benn voltak az épületben; az előadásnak fél egykor kellett volna megkezdődnie. A színészek öltözőikben kapták a tűzvész híret és sietve menekültek. Csak egynek nem sikerült életét megmenteni: Jane Henriette kisasszonynak, a ki csak nemrég óta volt tagja a színháznak s így nem ismerte eléggé a különböző folyosókon át a kijárást. A tehetséges ifjú művész a lángok közt lelta halálát. A művészi és írói világ s a társadalom általános részvéte közt temették el. A tűz oltását nagyon megnehezítette az, hogy a víz nyomása nem volt elegendő nagy, hogy a magas épület tetéjére fel tudták volna szivattyúzni. Nagy gondot okozott a színház gazdag könyv- s irattárának, színdarabok kéziratának, történeti okiratoknak, a nagyértékű műkincseknek, szobroknak, képeknek, drága színpadoknak, művészi értékű bútoroknak megmentése. A legnagyobb részt sikerült is megmenteni, de nagyon sok műtárgy megsérült.

A tűzvész okát még eddig nem sikerült biztosan megállapítani; némelyek szerint a fűtőkészülék volt túlhevítve, mások szerint pedig a villamos világítás vezetékéből indult ki a veszedelem. Most a színházat előlbi belső alakjához hasonlóan sűrűn újra fogják építeni. E célra a kormány 2.200.000 frank költséget kért a parlamenttől. Az építész arról biztosította a kormányt, hogy az év július 14-ikére, a nemzeti ünnepre a színházat újra megnyithatják. Addig a színtársulat eleinte az operában, később pedig az Odéon-színházban fog játszani.

AZ ÚJ ÖTKORONÁSOK.

Március 15-ikén új pénznem került forgalomba: az ötkoronás, még pedig magyar és osztrák.

Az új pénz a mostani forintosnál — mint az természetes nagyságban készült rajzainkból is kivehető, — nem sokkal nagyobb.

A magyar ötkoronás egyik oldalán a király domborvetü képe van a szokott körirattal, a másik oldalán két angyal által tartott korona, alatta a pénz érték-jelzése és a verés éve. A karimáján a körirat ez: «Bizalmam az ősi erényben.»

Az osztrák ötkoronás egyik oldalán szinte Ő Felsege domborvetü képe van, latin körirattal, a másik oldalán a kétféjú sas, az érték megjelölése és a verés éve, a pénz karimáján pedig a «Viribus Unitis» jelmondat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Sas Ede. Mesék a valóságokról. Budapest 1900. Sas Ede neve inkább prózai elbeszélései révén ismeretes az irodalomban, de hogy mint versköltő sem tartozik a hivatlanok közé, költeményeinek e csinos gyűjteménye hangosan hirdeti. A mi különösen meglepi az olvasót, az a formánál ügyes, szabatos, mondhatni művészi kezelése. De Sas Ede nemcsak külső előnyökkel dicsekszik, verseiből a belső tartalom sem hiányzik. Mindig van mondanivalója s tárgyait költőileg fogja föl s költőileg alakítja. Költészetén azonban bizonyos kiábrándultság vonul végig; keserű, olykor fanyar mosolylyal nézi a világot s hangja gyakran válik szatirikussá. Különösen jellemzők a kis kötet első ciklusába foglalt költemények, melyeket gyermekmeséknek nevez. A gyermekmesék (Csipkerózska, Hamupipóke, Pirokska és a farkas, Hófehérke) keretében modern történeteket beszél el, mai világunk szatirikus rajzával, s a kétféle hangot, a népmesék naivságát s a századvég kiábrándult emberének hideg, gúnys reflexióit, sokszor igen szerencsésen

A SZÍNHÁZ TAGJAI NÉZIK AZ OLTÁST.

A KATONASÁG SOFFALAT ÁLL A SZÍNHÁZ ELŐTT.

A TÜZBŐL MEGMENTETT SZOBROK A FŐBEJÁRAT OSZLOPAI ALATT.

A THÉÂTRE FRANÇAIS ÉGÉSE. — J. W. B. Wilby pillanatfényképe.

olvasztja össze. Az Életemből című ciklusban az a második hang uralkodó, a Velenceo című utolsó ciklus négy költeményében elbenn, bár itt sem hiányzik a szatirikus elem, Byron hatása alatt a múltak álma, sovárgása csendül meg méla rímekben. Az érdekes kis kötetből álljon itt mutatványul a következő költemény:

Levéll hullás.

A fákat leggyöngébb szellő se rázza,
A lomb szeliden mégis lepereg.
Szép csöndes, engedelmes megadásra
Tanítanak a hulló levelek.

De hát mi az, a miről én lemondjak?
Fanyar mosoly fut át az arcomon.
Fényéről tán kincseknek, hatalomnak?
Dicsőségről, mely örök fénybe von?

Multamba nincs, mitől a búcsú fájna,
És a jelenbe sincs, de semmi sem.
Nincs semmim, csak a jövődnek álma —
Hát azt siratja épen a szívem.

Mert nem fáj úgy a múltat eltemetni,
Mint a jövőnek büszke vágyait.
A valóságot szíved ellelejtí —
De soha sem felejti álmaid.

Cervantes «Don Quijotte»-ját új magyar kiadásban adta ki az Athenaeum-Társaság. Cervantes halhatatlan művének teljes és hű fordítását, melyet György Vilmos végezt, Huszár Vilmos némely részében megrovídlította, összevonta, hogy így az ifjúság s mindazok számára hozzáférhetőbb legyen «Don Quijotte», kiket a terjedelmesebb olvasmány elfárasztana. Huszár Vilmos, ki a spanyol irodalom alapos ismerője, ezenkívül bevezetéssel is ellátta Cervantes művét, melyben ismerteti az író korát, sok jellemzőt mond a spanyol irodalomról, «Don Quijotte» keletkezéséről; figyelmzeltenek vezér-

gondolatára, a mű szépségeire, s a hatásra, melyet ez a munka tett a modern regényirodalomra.

A csinosan kiállított könyv ára 2 korona 50 fillér. **Vörösmarty levelezése.** Ez év december elsején lesz százéves fordulója Vörösmarty Mihály születésének. Megülk az összes irodalmi körök ország-szerte. Ez alkalomra a székesfejérvári Vörösmarty-kör ki akarja adni összes levelezését. A kör választmánya tehát kéri mindazokat, a kiknek birtokában van Vörösmarty valamely levele, küldje be a kör titkárnak, Czappary László tanárnak Székes-Fejérvárra.

A föld, mint társadalom-politikai és nemzeti kérdés. Irta Asbóth János, az A'adémia tagja. A földbírtok és a földművelés ügyének rendkívül fontos kérdéséről táplált nézeteit kifejtette a szerző annak idején az ezen ügyben a földművelési miniszter által összehívott szaktanácskozáson és értekezett e tárgyról a tudományos Akadémia előtt is. Mindezeket most összefoglalva, önálló füzetben is kiadta. Ára 60 fillér.

A pápaság egyetemes története, írta Goyau György, francziából fordította Kubinyi György. Budapest, a fordító tulajdona. Goyau francia író katolikus szempontból írta meg a pápaság történetét, illetőleg összefoglalta a világtörténetnek kétség-telenül egyik fontos részét, egy aránylag nem nagy, bár terjedelmes könyvbe. A pápaságnak világtörténeti fontosságát s az emberiségre, a művelődésre való hatását emeli ki főképen. Kapható a könyv a fordítónál Karavukova Bács-bodrogmegyei községben és Budapesten a Szent-István-Társulatnál (VIII. Szentkirályi-utca 28. sz. a.) füze 4 koronáért, kötetben 5 koronáért; papnövédeknek 3 korona.

Az Akadémiában tartott értekezésekből megjelent legújabb: II. Ramses, az exodus faraója, írta Mahler Ede, ki azt bizonyítja, hogy II. Ramses alatt történt a zsidók kivándorlása Egyiptomból. Ára 75 fillér. A marosvásárhelyi ref. iskola XVII. századi törvényei, írta Békefi Remig; ára 1 korona. Emlékezés Horvát Boldizsár tiszteleté tagról, tartotta Tóth Lőrinc; ára egy korona.

«Himfy dalai» német fordításban. Az «Oesterreichisch-Ungarische Revue» című bécsi folyóirat e havi száma Berzók Árpád a «Himfy dalai» nagyhatalmú vígjátékának német fordítását közli, a mely Kumlik Emil sikerült munkája. A fordító hosszabb előszóban ismerteti a magyar közéletnek Kislady Sándor nevéhez fűződő korszakát, mint a Berzók darabjának érdekes irodalomtörténeti és politikai hátterét.

Nemzeti Színház. Március 9-ikén a Nemzeti Színház Meilhaes és Halley, a régebben jónévű párisi írói czágnak, mely Offenbachnak is több operette-szöveget szolgáltatott — egy három felvonásos vígjátékát adta elő Adorján Sándor fordításában. A még a hetvenes évek elejéről való színmű címe «A kis marquisné». Jól van enyhébb a levegője, mint a mai francia színműveknek, de a darab tárgya már kissé kopottas, a minnek nem a szerzők az okai, hanem az, hogy az újabb szerzők azóta e tárgyat és helyzeteket sokszor fölhasználták. A vígjáték alapja az, hogy az udvarló nagyon megjé, mikor megtudja, hogy imádottja szabadabb lett s most már feleségül veheti, ha akarja.

Kergazonné már alig bír ellenállni Boisgommieux ostromának. Kergazon úr, a ki tudós, nem bánna, ha elválna tőle felesége, s meg is egyezik vele, hogy majd idez elő a férj olyan jelenetet, melyben a felesége meglepi s aztán meg van a kellő ok a válásra. Mindenféle akadályok következtében a szobalánynak kell látszólag megadni az okot. De ezalatt Kergazonné, ki udvarlóját értesíti, hogy immár közeledik szabadulása, kiábrándul, mert Boisgommieux nem örül ennek a változásnak. Az asszony visszatér férjéhez, udvarlójának még orkölési leczkét is ad, s ő maga azzal békül ki férjével, hogy az asszony a tűzhelynél találja meg otthonát. Ez eleven, mulatságos jelenetek, s az ügyes nyolitis mellett Csillag Teréz kedves játéka, Náday, Dezső, Gabányi, Nagy Ipolyka közreműködése hatott legjobban.

Vígszínház. Feydeau György március 10-ikén előadott bohózatának ártatlan címe «Pujkos férjek», de maga a darab épen nem ártatlan. Feydeau bohózatát gazdag elmeséggel s kómikus ötletekkel fűszerezi s ezek miatt nagy tetszéssel fogadta a lipótvárosi színház közönsége s hosszú életűnek is ígérkezik, mert a ki csak mulatni és nevetni akar, ezt megtalálja. Két asszony akarja e darabban meg-boszúlni férje kicsapongását, szegyet-szeggel. Az akadályokat, melyekkel lépten-nyomon találkoznak, elmeséggel és frivóltással állítja elébb a szerző. Morál csak annyit van a darabban, hogy az asszonyok és férjek kibékülnek. Mihály József a sok két-értelműséggel tett darabot óvatosan fordította le. Az előadás nagyon eleven volt. Lányczy Ilka, Haraszthy Hermin alakítása a finomsággal sokat bírt simítani. Nikó Lina, Kalmár Pirokska, Gál, Hegedűs, Góth, Fenyvess, Balassa mind kivették részüket az előadás sikeréből.

Szekely Bertalan képei a Nemzeti Szalonban. Minden műszerető nagy érdeklődéssel nézi a Nemzeti Szalon március 10-ikén megnyílt kiállításában Szekely Bertalan festményeit és vázlatait, melyek egy gazdag művészi lélek annyi érzésével és tudásával mutatják meg az újabb nemzedéknek egyik első mesterünk műveit és pályáját. Együtt láthatók itt

VOLTAIRE MELLISZOBORÁNAK MEGKOSZORÚZÁSA A THÉÂTRE FRANÇAISBAN 1778-BAN — Egykorú metszet után.
A jelenlevők üdvözlék Voltairt, a ki a színpadtól jobbra eső 2-ik emeleti páholyban látható.

a művésznek a Nemzeti Múzeumban és magánosok birtokában levő művei. *Ernst* Lajos, a szenvedélyes gyűjtő, maga egész sorozatot állított ki *Szekely* műveiből.

A Nemzeti Szalon kiállításán *Szekely* művei egy termet töltenek meg. Két teremben pedig a festészet és rajz más érdekességeit találjuk. Képvisele van *Munkácsy* is: itt láthatjuk tőle a «Gölgöth» híres képeinek egy paszellel-vázlatát, a «Milton» egyik női alakjához készült tanulmányt, az «Ece Homo» terjedelmes olajfestési vázlatát, s három vízfestményt, a mi *Munkácsy*-t nagy ritkaság. Ezek tulajdonosa *Malonyay Dező*, ki Párisban bizalmas összeköttetésben áll *Munkácsy*-val, s két kötetben megírta életét. Ott látjuk *Munkácsy* utolsó festékes tábláját és esetjét, melyhez utószor nyúlt. Sok a megézni való *Mészöly Géza*, *László Fülöp*, *Zemplényi Tivadar*, *Mannheimer Gusztáv*, *Poll Hugó*, *Kacziány Odón*, *Katona Nándor*, *Rubovics Márk*, *Buditz Ottó*, *Székely Ferencz*, *Bruck Lajos*, *Olgay*, *Kubinyi Sándor*, *Elvi Illés Aladár*, *Büttner Helén*, *Nagy Zsigmond*, *Istvánffy* képeiből, rajzaiból.

A rajzokból külön kis kiállítást van itt, de ezek közt aránylag kevés a magyar művészeti való. Ide tartoznak *Rauscher* Lajos tanár rezskérei. Külföldi hírneves rajzolóktól több kedves és finom munka van itt kiállítva. Az olasz *Favetto* három vízfestményéből egyet azonnal meg is vettek a Nemzeti Múzeum számára. A kiállítás rendezéséért a Nemzeti Szalon ügyeiben oly nagy buzgóságot kifejtő *Hock János* mellett megilletés az elismerés. A kiállítás megnyitására a hetek óta távol levő *Wallacis* közoktatásügyi miniszter helyett *Kadozca-Lippich Elek* osztálytanácsos, a művészeti osztály vezetője, jelent meg.

Szekely tisztelői örömmel használták föl ez alkalmat, hogy szeretetöknek és nagyrabecsülésöknek kifejezést adjanak a kitűnő művész iránt, s a ki mint tanár ma is oly buzgón működik az ifjú művésznemzedék képzése körül. Igaz szeretettel vették körül e hó 13-ikán, az Országos Kaszinó termében, a hol tiszteleire lakomát rendeztek.

A mester, a kit ritkán látunk műtermén és iskoláján, vagy eszmecseréhez való bizalmas társaságán kívül, feleségével és két fiával jelent meg: a festésben határozott erővel induló *Szekely* Árpáddal, dr. *Szekely* Ágostonnal, s vejével dr. Antal Gyulával. Ránézve rokonszenves társaság fogadta itt, kollégái,

barátjai; régebbi és mostani tanítványai; írók, művészek, tisztelők. Sokan megjelentek, sokan pedig táviratokban, levélben küldtek üdvözlöt. A lakomán elnöknek *Hock János* köszöntött Székelyre. Vázolta a mester küzdelmes múltját, hatását az elmúlt és a mai korszakra s művészi jelentőségét a jövődre nézve. A mester elnézősége, kézzorítással köszöntte meg az ünneplést. Az éljenzés lecsillapultával *Róza Miklós*, a Nemzeti Szalon tükra olvasta föl *Zala, Strobl* és *Fadrusz* szobrászok együttesen aláírt levelét, melyben a magyar művészek nevében üdvözlik a mestert, majd babérokoszorút nyújtották át Székelynek, melyet a művészek küldtek. Taps és éljenzés hangzott. *Kacziány* Odón művésztszársai nevében köszöntötte föl a mestert visszaemlékezésekkel fűszerezett beszédben; *Kauszer* pedig az építészek nevében emelt reá poharat.

Figyelmeztetés. Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius hó végén lejár, főkérjük előfizetéseik mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjen.

Előfizetési föltételek:

	Koronaértékben		
	Egész évre	Félévre	Negyed-évre
A Vasárnapi Ujság	16	8	4
A Világkrónikával együtt	19 20	9 60	4 80
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a Világkrónikával	24	12	6
A Politikai Ujdonságok a Világkrónikával	10	5	2 50

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legelőszérűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia márczius 12-iki heti ülésén *Pauler* Gyula elnökelt, s *Böhm* Károly levelező tag, a kolozsvári egyetem tanára és jeles bölcsészeti író tartotta székfoglaló értekezését. «Az értékmélet feladata és alap-problemájáról.»

A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete, a múlt héten 5000 forintot kapott *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter útján. Az összeget valaki a kereskedelmi miniszterium egyik tisztviselőjének postán küldte, minden tájékozás nélkül. A tisztviselő a miniszternek adta át, ki a hírlapírók nyugdíjintézetének gyarapítására fordította.

A budapesti mentő-egyesület márczius 11-ikén tartotta évi közgyűlését gr. *Andrássy* Aladár elnöklése mellett. Bár anyai sok jót gyakorol az egyesület, a közönség adományai csak kevés támogatják. Ez tünt ki a közgyűlésen. A mostani évre a kiadásokat 88,332 koronában állapították meg, de csak 70,000 korona bevételre számíttanak. Az elnök megnyitó beszédben föl is említette, hogy a nagy közönség közbübs a jótékony egyesület működése iránt, holott minduntalan igénybe veszi.

MI UJSÁG?

Márczius 15. ike. A szabadság napját országosan megülték most is márczius 15-ikén. A budapesti ünnepélyekre több középpületen — az országházán is — kintűtek a nemzeti lobogót, s azon kívül számos magánháza. A képviselőház nem tartott ülést. A Petőfi-társaság és az egyetemi ifjúság ünnepe lelkes közönséget gyűjtött össze. A Petőfi-szobor megkoszorúzása is kiemelkedő része volt az ünnepnek, valamint az emléktábla felavatása múzeum lépcsőjénél, a hol ötvenkét év előtt Petőfi a «Nemzeti dalt» szavalt. Minden kör és egyesület igyekezett kivenni részét az ünnepből. A színházakban hazafias darabokat adtak elő; a Nemzeti Színházban «II. Rákóczi Ferencz fogságát». Az iskolákban szünetelt az előadás, vagy ünnepre gyűltek össze a tanulók. Az ünneplésben részt vett a félszázad előtti márczius 15-ike egyik főszereplője, *Jókai Mór* is, ki a Petőfi-társaság ünnepi ülésén elnökelt. Az ország összes városaiban mindenütt rendeztek ünnepeket.

A Petőfi-Társaság délelőtt a Vigadó nagyteremben rendezte díszgyűlését. Nagy sokaság gyűlt össze, mely az elnöki helyet elfoglaló *Jókai* perczekig viharosan üdvözölte. *Bartók* Lajos alelnök szolt előszőr. A világszabadságról beszélt költői hévvel, s márczius 15-éről.

BIZALMAM AZ OSI ERENYBEN VIRIBVS VNITIS
A MAGYAR VERETÜ ÖTKORONÁSOK. AZ OSZTRÁK VERETÜ ÖTKORONÁSOK.

AZ ÚJ ÖTKORONÁS EZÜSTPÉNZEK.

A Petőfi-emléknap és az ő apostoltársai, az örök-hírű Tizek, kik az újjászületést megteremtették. Csak egy él közülük: Petőfi Jókaija, azért, hogy élén a Petőfi-Társaságnak szent kegyelettal őrizze a Petőfi név kultuszát. Volt egy nap, a mikor forradalmat keltett a nemzet lelkében apró ólomkatonák sikraszállása. Mert a szabad betűk első csatárlánca, mely rohamra indult, volt a «Talpra magyar!» Ez volt a magyar szabadságitó alfája s az omega: «Világszabadság!» Ez volt Petőfi lantján az utolsó szó. Pár évtized alatt az Atlanti-oczeántól az Uralig minden népek ajkán visszadörgött a szó. Beszéde végén lelkes hangon a költő szellemét kérte, adja vissza a ma élő magyar író nemzedéknek a szent világszabadságban való hitet, lelkesedést, bátor erőt, nagytrórést, reményt és boldogságot.

Ábrányi Emil szavalt el aztán «Márczius tizenötödike» című költeményét, melynek utolsó strófiája:

Ahányszor eljön márcziusnak napja,
Hadd ünnepeljük mindig e napot,
De szívből, nem divatból! Ünnepeljük,
Mint a hívó a szent nagyszombatot.
E nap, mely a föltámadást jelenti,
Támasza föl bennünk is a hitet,
Hogy élni fog örökké a szabadság,
Mely a tavasszal együtt született!

A hatásos költeményt, a mint a közönség éljenzte, a karzatlan egyszerűen csak a munkás-Marseillaise hangzott föl. Néhány szocialista gyűjtött rá erre a nótára, de a közönség szava csakhamar elnyomta.

Vézi József képviselő, a Budapesti Ujságrók Egyesületének elnöke tartott most «Bilincs nélkül» című felolvasást, két ifjú poetáról szolt, a kik elhatározták, hogy teremteni fognak nemzetet, s dallal, szívhöz érő szóval meg is tették. Az egyik most is itt él közöltünk. (Zajos éljenzés.)

Koroda Pál «Eskü» című költeményét olvasott föl. **Jókai** emelkedett föl végül. Taposták, éljenztek. A költő pedig így kezdte:

«A mustárgyókból cedrusfa nő föl. A biblia mondja, tehát hinniünk kell, hogy igaz. Előttünk, szemeink láttára történt meg; tehát tudunk kell, hogy igaz. Mi volt a mustárgyó? Egy szóbát, mely 1848 márczius 15-ikén elhangzott, s mi az a terebély cedrus? A mai Magyarország; a szabad Magyarország. Anélkül az elvetett mustárgyó nélkül bizony nem volna itt ez a mai cedrusfa.» Tovább így folytatta: «De legyen szabad a nagyra nőtt cedrusfától egy-egy zöldgázközös kórnánk azok számára is, a kik a korszakkezdő jelszavakat kimondták. Bizonyára, ha a magyar nemzet az ő hívó szavakra, mint egy ember, talpra nem áll: ezek a fiatal apostolok vagy a budai Vérmesök, vagy a bécsi bolondokházában végezték volna életüket. Most már alusznak valamennyien. Megérdemlik, hogy sírjukra a nemzet nagy életfájáról egy ágacska letörtünk. Csak magam maradtam itt közülük. A kinek nincs egyéb kívánságom, mint hogy a cedrusfa árnyékában meghúzódva nézhesem továbbfejlesztését, felvirágzását ennek a szép hazának, a kit az Isten tartson meg, erősítsen meg, örökítsen meg «in secula seculorum. Amen.»

Fel-felgúzó éljen hangzott minduntalan **Jókai** szavai nyomán.

A Petőfi-Társaság tagjai az ülés után Petőfi szobra elé vonultak, hol **Bartók** Lajos néhány lelkes szó kíséretében letette a szobor talapzatára a társaság koszorúját.

Az egyetemi ifjúság a szabadság napját kettős ünneppel ülte meg. Délelőtt díszgyűlést rendezett az újjáruhába közgyűlési termében, délután pedig a Múzeum lépcsőházában emléktáblával jelölt meg azt a helyet, a honnan ötvenkét esztendővel ezelőtt Petőfi előszőr szavalt a «Talpra magyart».

A Petőfi-emléktábla leleplezése délután ment végbe. *Beothy* Zsolt indítványára jelölték meg a múzeum lépcsőházának oldalán azt a helyet, hol Petőfi 1848 márczius 15-ikén elszavalt a «Talpra magyar»-t.

Az emléktábla fekete márványból készült s rajta aranybetűkkel kivésve a következő sorok olvashatók: «A magyar ifjúság állította e táblát az ifjú magyarság lánglelkű énekesének és örök dicsőségének PETŐFI SÁNDORNAK, ki 1848 márczius 15-én délután a magyar szabadságunk első szabad dalát e helyről szavalt el. — 1900. márczius 15.»

Az ünnepély az egyetem előtt kezdődött. Az öreg *Madarász* József képviselő nem jelenhetett meg, s helyette *Brízovay* Kálmán egyetem hallgató beszélt. Innen az ifjúság hazafias dalok éneklése közben vonult a múzeum elé, a hol *Ónody* Jenő, *Vörös* Béla, *Hanzséros* Bálint szavaltak és beszéltek. Innen a Petőfi-szoborhoz ment a nagy tömeg s ott ifj. *Gebhardt* Károly beszéde mellett tették le a koszorút.

Este a különböző egyesületek és társaságok tartottak ünnepeket.

Az özvegy trónörökös esküvője. **Stefánia** özvegy trónörökös esküvője gr. **Lónyay** Elemérrel e napokban lesz a miramarei kastély kápolnájában. Így tudják ezt a legújabb hírek. **Stefánia** főhercegnő és leánya **Erzsébet** főhercegnő, kik márczius 9-ike óta tartózkodnak a gyönyörű helyen, visszavonultan töltik a napokat. **Trieszbe** és **Miramareba** feltűnően sok idegen érkezett, kiket a kíváncsiság hoz ide, de kíváncsiaságokat ki nem elégíthetik, mert a kastély parkjába sem lehet bejutni. Gróf **Lónyay** Elemér megérkezését vasárnapra várják **Velencezéből**. **Erzsébet** főhercegnő e hó 18-ikán utazik el **Griesbe**. Az esketést, mint írják, doktor **Mayer Lőrincz**, bécsi, udvari plebánus végzi.

Kitüntetés. Mint a hivatalos lap írja, Ő Felsőge a királyi palotahölgyi rangot adományozta **Szell** Kálmán miniszterelnök nejének, született **Vörösmarty** Ilonának. **Szell** Kálmánnak nem csak mint a miniszterelnök neje, de a maga egyéni kiválóságainál fogva is megillette ez a ritka kitüntetés. Igazi előkelő magyar nő mintaképét tiszteli az ország a miniszterelnök neje, a ki mint **Vörösmarty** Mihálynak, a halhatatlan költőnek leánya és **Deák** Ferencz nevelte oly környezetben élte le fiatal éveit, a mely nem marad jótékony hatás nélkül minden szőpért, nemesért hevülő lelkére. Ebből a környezetből került mint szerető hitves **Szell** Kálmán oldala mellé, megszovta azután minden gondját családja szeretetében és a magyar háziasszony munkájában, a mint arról részletesebb képet nyújtottunk a «Vasárnapi Ujság» múlt évi 12-ik számában adott közleményeinkben, midőn a miniszterelnököt és nejét családi körükben bemutattuk.

Esküvő. **Csáky** Mária grófnőnek, **Csáky** Albin gróf leányának e hó 15-én volt az esküvője a lipótvárosi Bazilikában. A grófnő **Harkányi** Andor báró, **Harkányi** Károly báró fia vette nőül. Az egyházi szertartást, a melyet közvetlenül a polgári kötés előzött meg, **Császka** György kolocsaí őrök végezte nagy segédlettel. Az esküvő szoros családi körben ment végbe. A menyasszony tanui voltak: gróf **Csáky** László és **Hertelendy** László; a vőlegény: **Harkányi** Frigyes báró és **Vörös** Kálmán.

A párisi viláskiállítás magyar kormánybiztosát, **Lukács** Bélát márczius 14-ikén fogadta **Loubet** élénkel, a francia köztársaság elnöke. **Loubet** élénkeldeklodott a magyar kiállítás iránt és nagy meglepedéssel hallotta, hogy Magyarországon mily buzgón működnek a kiállítás sikere érdekében.

Lukács Béla élve az alkalommal, arra is utalt, hogy Magyarországon némi kedvetlenséget okoz, hogy nem engedik a magyarországi szarvasmarhákat résztvenni a nemzetközi marhakiállításban. **Loubet** elnök reményt nyújtott az iránt, hogy a sérelmet lehetőleg orvosolják.

A postatakarékpénztár palotája. Az új épület helyén az egyik palota a postatakarékpénztárhoz lesz. Az intézeti palotára hirdeltet pályázatra 61 terv érkezett. A bíráló bizottság által első helyen kitüntetett terv szerzője **Berczik** Gyula; a második díjat **Lechner** Odón és **Baumgarten** Sándor együttes tervezete nyerte; a harmadik díjat ismét **Berczik** Gyula. A terveket az Akadémia palotájában közszemlére tették ki.

A Ganz és társa vasöntő- és gépgyár részvénytársaság márcz. 15-én tartotta meg az évi rendes közgyűlést **Órgróf Pallavicini** Ede elnökleite alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a társulat most lefolyt harminczadik üzletéve valamivel nagyobb nyereséggel zárul, mint az előző év, noha csökkent a forgalom összege. *Tiszta* nyereség 930.585 frt 85 kr. Ebből az alapszabályszerű levonások után a 6000 darab részvényre egyenkint 100 forintot fizetnek ki osztalékkal, még pedig április hónap 1-től fogva. A közgyűlés a jelentés tudomásul vette és a felmentvényt megadta.

Következett a jelentéstétel arról, hogy **Mechwart** András vezérigazgató 40 éves jubileuma alkalmából kifejtette, hogy a korára való tekintettel az állástól visszalép. Az igazgatóság fájdalommal veszi ugyan **Mechwart**nak a visszalépésre vonatkozó elhatározását, de egyuttal kijelentette, hogy nagy tapasztalatát ezenül is érvényesíti a vállalat érdekében. Az igazgatóság indítványozza, hogy a nagy érdemeire való tekintettel, valamint azért, mert a további működését ezentul is a vállalatnak szenteli, szavazzon meg neki a közgyűlés életfogytiglani 24,000 korona tiszteletdíját. A közgyűlés egyhangulag s zajos éljenzések közben fogadta el az indítványt. Végül megválasztották igazgatósági tagoknak: gróf **Széchenyi** Manót és **Iskóth** Emil, felügyelőbizottsági tagokká: dr. **László** Zsigmondot, dr. **Manoldó** Károlyt, báró **Radvány** Gézát és **Rubner** Károlyt.

HALÁLOZÁSOK.

Szász Károlyné, szül. **Bibó** Antónia, a dunaméleti ref. egyházkerület püspökének, a költőnek nemes érzésében oly gazdag szívű, kitűnő hitvese, elhunyt márczius 15-ikén 63 éves korában, Budapest. A családi boldogságában oly mélyen süjtött egyházfi és nagynevű költő fájdalmában ország-szerte osztozik a részvét. Meghatva vesz részt a «Vasárnapi Ujság» legrégebbi dolgozótársának gyászában, a ki a családi élet boldogságából merített rendkívüli munkacerejét, szellemének ritka frissességét. **Szász** Károly, mint konsumentiklósi pap 1858-ban kelt elve **Bibó** Antóniával s most két éve ülte meg családi boldogságuk negyvenedik évfordulóját, gyermekeik, unokáik s a szerető rokonnok koszorúja körében. A boldogult az utóbbi időkben hosszan betegeskedett, de halála mégis váratlan jött, mert betegségének szívszélhűdés vetett véget. Temetése márczius 17-ikén délután fél negykor megy végbe a kálvin-téri papi lakból. A vigaszthalattalan férjnek a költséget, a nagy munkakör, szerető övéi s az általánososn nyilatkozó ószinte részvét adjanak mély fájdalomra enyhítő balszámot!

Idősb **Luczenbacher** Pál, a főrendiház tagja elhunyt a Bécs melletti **Hütteldorfban**, 83 éves korában. A főváros egyik legkíválóbb, legzadagabb polgára volt. A hatvanas és hetvenes években több vasút építésénél működött közre; nagy fakeseredést üzött, sokféle vállallattal bírt. A kereskedelem és ipar terén szerzett érdemeiért szobbi előnévvel magyar nemességét is kapott, majd a főrendiház taggá neveztek ki. Az utóbbi években vállallataitól és a világtól is visszavonulva a hütteldorfi barát-klastromba költözött s ajtatos eszenben ott élte napjait. A klastrom sirboltjában temették el addig, míg Szobbon a családi sirbolt elkészül.

BARCSAY JÓZSEF, es. és kir. őrnagy, a m. kir. testőrség alrmestere, főrendiházi tag, meghalt Bécsben 60 éves korában.

DOPPLER KÁROLY halálát jelentik Stuttgartból. Az ottani opera karmestere volt, hová Budapestre a Nemzeti Színházról hívták meg. A két Doppler, a most elhunyt Károly és az 1883-ban elhunyt bátyja, Ferenc sok érdemet szerzett a magyar zene fellendítése körül. Doppler Károly több magyar népdalt is szerzett, s népszínművekhez írt zenét. 74 évet élt.

Elhunytak még a közelmúlt napokban: Tokaji Nagy Lajos, kir. tanácsos, volt budapesti kir. közjegyző, a főváros egyik tisztelt férfa, 73 éves korában, Budapestben. — HORVÁTH FERENCZ, beélt címzetes apát, Tata és Tóváros plébános, 85 éves korában, Tatán. — HUNYADI JÁNOS, arad-szentmártoni kath. plébános, kút püspöke csak most nevezett ki esperessé, 54 esztendőskorában. — RÉVÉSZ MIHÁLY, bihar-gyermekref. lelkész, életének 41-ik évében. — SOMYI JÁNOS gróf, 62 éves korában, Ormádlakon. — Bölszahi BELHÁZI JÁNOS, nyug. m. kir. honvédelmi, Bécsben. — PARRAG Lajos, volt 48-as honvédtiszt, a központi izraelita iródnélkéntestestvére, 65-ik évében, Budapestben. — HAAS Mór, dűsgazdag szabóeszményei nagybirók, Abbaziából jöve Budapestben, honnan holttestét Nyiregyháza vittek. — RESCU KÁROLY, a magyar általános takarékpénztár főpénztárnoka, 54-ik évében, Budapestben.

ÓZV. MURÁTY SZILÁRDÉ, szül. Szacelláry Mária, gr. Telesi Géza volt belügyminiszter anyósa, életének 80-ik évében, Budapestben. — ÓZV. BABÓCHAY JÓZSEFNÉ, szül. Daruvári Sarolta, 70 éves, Temesvárott. — LIPTHAY LAJOSNÉ, szül. Molenda Magda, Liphay Lajos belügyminiszter osztálytanácsos felesége, 36 éves, Budapestben. — ÓZV. SIERAWSKY WLADIMIRNÉ, szül. Faragó Izabella, 68 éves, Debreczenben. — ÓZV. DUDICH FERENCZ, szül. Gubics Magdolna, 68 éves, Országán. — ÓZV. KRACSOVITS JÓZSEFNÉ, szül. Boreiczky Albertina, 70 éves, Radoznán. — ÓZV. LITASSY NÁNDORNÉ, szül. Andrákovits Eszter 71 éves korában, Budapestben. — ÓZV. BALOGH KORNÉLNÉ, szül. Ócsagy Nepomucéna Bars-Éndréden. — BUDAY JOHÁN, Buday József állami főredőrliskolai igazgató leánya 35 esztendőskorában, Verseczen.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság folyó évi 9-ik számában közölt képtalány megfejtése: *A művészet örök ifjúságot ad a szívnek és a léleknek.*

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 3.

Alapított 1865-ben.

A legjobb bel- és külföldi zongorák, pianinók és harmonikumok legolegibb kaphatók

Heckenaust Gusztáv
zongoraterében
Budapest, IV. Gizella-tér 2. (Váci-u. csa sarkán).

Ehrbar udvari zongoragyár Schiedmayer és fia szingari udvari zongoragyár magyarországi egyedüli képviselő. Valódi amerikai harmonikumok. 8466

Nagy kölcsönző-intézet. Arjegyek ingyen.

Hogyan maradnak szépek a nők?
Legbiztosabban az arcz úpolása folytán

Leichner-féle
zsír-arczpor, Hermelin- és Aspasia-arczporral.

E híres arczporok a legmagasabb hőgykörök és előrangú művésznők által előszeretettel lesnek használatba, mivel azok az arczörnek fiatal, viruló színt adnak és alig lehet látni, hogy az arcz porozva van.

Patti Adeline asszony 20 év óta Leichner L. től szerez be arczporát, Patti-ermét és arczfestéket és összes megrendeléseiben, melyeket bárkinek magának megmutatunk, rendkívüli megelégedést kifejezve, azt mondja, hogy soha jobb gyártmányokat nem talált és hogy azokat mindig nagy örömmel fogja használni.

Kapható minden illatszerkereskedésben és a gyárban.

Leichner L., Berlin, Schützenstrasse 31.

CHOCOLAT MENIER
A világ legnagyobb gyára. **50,000 kilo.** Kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és czukrászdában. 857

1-4 éves homoki 6-szeletre vagy fehér bor erősségű és év szerint, 100 literenként 22-31-23 frt. Ujbor (fejtele) minőségű szerint 16-18-20-24-25 frt. **Tessék Borárjegyeket kéri!** Rendelő horától is kaphat, melytől, utánvét nélkül, szeptember állapotban vissza is vétetik s annak ára postautalványon át lesz küldve. A rendelő nyugodt lehet, hogy eredeti tiszta minőségű borhoz jutatom, erről jó hírnevem nyújt kezeskedet. **Borülethez 20-40,000 forinttal 12-14% jövedelem bízotttása mellett társ keresetét!**

Kitűnő piros, fehér és piék fajokban, 6 láb magasan ojtva, 2-3-4-5 éves, igen erős esemete, erősség szerint 30 krtól 60 krig, 10 frt vételnél 30 számlék, 25 frtnél 25 számlék, 50 frtnél 33 számlék, 100 frtnél 40 számlék engedmény. Az eperia elég jól árnyékol, ellenesége nincs, minden évben bőven terem, gyümölcsét úgy a két, mint a több lábuk egyaránt szeretik; kitűnő pálinka is főzhető belőle. Cselelően igen jövedelmező fának ismerjük. Kár volna háznuk, kerfünk, szőlőnk vagy egyéb birtokunkat e nélkül hagyni.

Rendkívüli nagy gyümölcsöt fajtában (Konstantinápolyi, Portugali, Oriás stb.), melyek az általános évben mint gyümölcsöt hognak, aztán pedig rendkívül bőven teremnek. Faja igénytelen, betegségről és elleneségtől egyaránt mentes. Vannak rendelőim, kik ezer száma ültetik, mert rendkívül hamar teremnek, gyümölcse kedves, sokáig elláll, magas árban értékesítők és sokfelé fel is dolgozható. A 2-3-4-5 éves, rendkívüli szép és gazdag gyökörű fák darabja erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyból vételnél olyan engedmény adatik, mint az epernél.

Gyümölcse ép oly értékes, mint a birsé, s faja ugyanolyan árban adatik el.

[Pándi vagy körösi meggy] Termékenységét előmozdítandó, háromszor lett permetezve s így ha az folyólag permetezték, bőven fog teremni. Faja egészséges, gyümölcse rendkívül keserű, mert bővebbre legalkalmasabb. A 2-3-4-5 éves rendkívül szép és gazdag gyökörű fák darabja 15 krtól 50 krig. Nagyból vételnél ugyanaz az engedmény adatik, mint az epernél.

A 6-8 láb magas, rendkívül gazdag gyökörű, tele belől és könnyű töretű, 2-3-4 éves dítlák ára erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyból vételnél ugyanolyan engedmény, mint az epernél.

gyümölcsfák, nevezetesen körte, alma, szilva, őzei és kajszinbarack, cseresznye, meggy, szelid gesztenye, lasponya mag-gas dereki és törpe állásukban, — erősség szerint 20 krtól 50 krig kaphatók. — 2-3-4-5 éves előtérő példányokban azok 20 krtól 3-5-7-10-15 krt. árban. — erősség szerint 5 frt 85 krtól 19 frt engedmény.

Kitűnő és tartós anyagból rendkívül szilárdan készült horolóok (arabólok), széle tette vanak, tartóháza kerüli fűrészek, ollók, győbe szemrő és ojtó kések, eszemfőli jelfa és ojtó keőnes igen olcsó árak mellett rendelhető meg.

Ar- és névjegyeket küld: 8441

Ungváry László föld-, szőlő- és falkola birtokos Czeleldről

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA
párisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest, IV., Bécsi-utca 4. Itt átlátnonk taláható a legjobb és legnagyobb választék dívtatos selymeknek, espikék és szalagok, valamint gyönyörű-tűzűszek, point lace-ruhák és point lace-kelmék. Fekete, fehér és színes selymeknek 83 krtól 14 frt. Foulard-, Pongis-és Satin Liberty-selymek 65 krtól kezdve. Angol mosóselyem 80 cm. szélességben 1.25 krtól kezdve. Minták kávirára készpénzért szolgáink.

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkellőbb és legbiztosabb

Margit-Crème,
mely vegytiszta, zsírtmentes és teljesen ártalmatlan. Fővényesen védve. Ezen VMagyirtú arcz-kemence már nap alatt elűvölt szepit, mőfoliót, pattanást, bőrárt (Mitesser) és minden más bőrbőrt. Kismintja a ráncokat, nedűket, himőlejteket és az arczot fehérre, simává és idűvé varázslja.

Ára: nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor., Margit hólygyor 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fõggép 1 kor., Margit arczviz 1 kor.

Postán utárvételvel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Arad.
Kapható minden gyógyszerárban. 8296

Sem higanyn, sem ólmot, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz.
Fõraktárak Budapestben: Török József és dr. Egger Leó és J.

A napnak tűzfényét
tudományos kutatások által utánolni világszerte kedvelt

Jura-brilliáns-ékszerünk
által kitűnően sikerült.

Jura-brilliánsaink esodaszeri esizotalat, üzőnyvel és eleven színpompával (sőtüben is) bírnak és mint uri és női gyűrűk nyakkendő-tűk és fülkarikák szűszi és valódi aranyfoglalatban (örvényileg helyezőve) vannak, valamint mindyike oly övsmintvi pontossággal van kidolgozva, hogy senki sem fogja azokat a valódi drága brilliánstól megkülönböztetni. Ára darabonként csak 6 és 10 kor., extra finom 20 kor. Minden drt díszes tokban van. A gyártási költsége papírszalagolá meredő. Továbbá melléjük a karkötők szintén a legfin. tűzfényű és viztisza Jura-brilliánsokkal és legfin. double-aranyfoglalatban csak 4 és 8 kor. drabonként. Mellú valódi aranyfoglalatban 12 kor., karkötő 24 kor. Jura-brilliánsaink, melyek már ismételten elisméreltettek kintülvete, mint a drága-ékszer legjobb pótészke, szívesen használnának a legelőkelőbb körök által, mivel azok esodaszeri és szolid kivétel valódiságuk iránt sohasem két kétség.

A pénz előre beküldve vagy utánvétel, vmentesen szállítja és a megmondottá visszaveri! 8539

Jura-Brilliant-Industrie Basel (Schweiz).
Námetországi részlete: Commandit-Gesellschaft Lörach (Baden).
Ismételtatók legjobb beszerzési forrása.

BUDAPEST GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

!!Uj találmány-ra!! szabadalmat eszközöl és értékesít, védjegyet lajstromoztat a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat Budapest, VII., Erzsébet-kürt 17/V. — Találmányok finanszírozása. — Felvilágosítás díjtalan. 8593

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön Részv.-társ.
Befizetett részvénytőke: 10.000.000 korona. 8544

Központi irodája és váltófüzete: Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 5.
Fők: IV., Koronaherceg-utca 11. szám. Zaloghás fők: IV., Károly-kürt 18., VII., Király-utca 87., VIII., József-kürt 2. IV., Szilbárus-utca, a főpostától szemben. Előleg betétek, takarékbetét közzegretek és pénztárgyok előlegben 4% os kamatozással, valamint folyószámlán (chequezámlán). — (A 10%-os betétkamatától az intézet átl.!) Mőbizálástól teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett.

„Wagner-féle szab. gyorsan száradó festék“
szára 1 ó: eszeteménynyé válik, minden tárgy befestésére alkalmas. — Egyedüli gyáros: Strobenz Károly VI., Szabolcs-utca 4. — Telefon 21. 8445

10 perczen belül
Küldi a kértet! — Telefon 21.

Lasponya ojtványok. — 2-3-4-5 éves előtérő példányokban azok 20 krtól 3-5-7-10-15 krt. árban. — erősség szerint 5 frt 85 krtól 19 frt engedmény.

Spanyol meggy fekete. — 2-3-4-5 éves előtérő példányokban azok 20 krtól 3-5-7-10-15 krt. árban. — erősség szerint 5 frt 85 krtól 19 frt engedmény.

Minden másféle nemes
erősség szerint 20 krtól 50 krig kaphatók.

Kiselejtezett nemes ojtványok
erősség szerint 20 krtól 50 krig kaphatók.

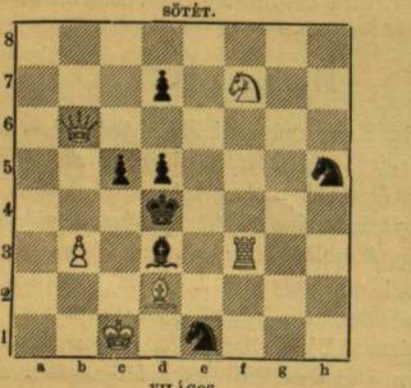
Mindenféle vadonczok
erősség szerint 20 krtól 50 krig kaphatók.

Kerti eszközök.
Küldi a kértet!

Unghváry László föld-, szőlő- és falkola birtokos Czeleldről

SAKKJÁTÉK.
2158. számú feladvány. Burmeister A-tól.

sőrt.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Szerkesztői üzenetek.

Véletlenségéből. Elbeszélés. A mese úgyesen van szöve s jól is van kidolgozva, hanem a vége egészen ellentétű, hogy az egésznek hatását elrontja. Szinte úgy tetszik, mintha a befejezést más írta volna, mint a többi részt s pedig olyan, a ki ezeket nem is olvasta.

Elegia. Többet ígér, mint a mennyit bevált. Gazdag, festői leírásokkal kezdődik, melyekben ott rezeg a szív méla ábrándja is; de a mint értelmezt s kedveshez való viszonyát kezdő magyarul, a vers nehézkessé, zavarróssá s csaknem érthetlenné válik. A száműzött. Elmereng a . . . Nem igen vagyunk tisztában velük, annyira erőltetettek, zavarosak.

Mirtus crème

bőrhümmötő szepitő, üditő (észirtalan és ártalmatlan) arcz- és kézi crème. elűvölt minden bőrhibát szepit, bőrhümmölést, pattanást. Kis tégely 50 kr., nagy tég. 1 frt.

3 kiállítási kitüntetés.
Hozzá Fuleheradín szappan 40 kr., poudre 50 kr.

8456
Készít, esztküdi az Apostol gyógyszerár, Budapest József-kürt 64 c.

WEINWURM ANTAL
Első magyarországi fõnyképzésű, Cinkográdi, chromosautótipiai sokasorított mintázata készít hor-gyany, valamint rész maratán kilséket a legszébb kivételben. Káson-kivüli feltételek, u. m. építmenyek, gépek, táképek, további olaj-festmények és ipar-művészeti tárgyakról a legutóabbnak árak mellett.
Budapest, IV., Károly-utca 3.
Telefon 1700.

50 zenedarab:
legujabb táncos, kuplék, magyar dalok, műdalok stb. zongorára énekkelgyönyörű letében 1 frt, bérmentve 1 frt 15 kr. 8545
GERŐ IMRE kiadóval, Bpest, Erzsébet kürt 52.

Csak urak
Kapak: 2 collectiót, 120 db. igen érdekes pillanat-fõvételék fõnyképpel és egy szentecziós, utnemű, 16 db. kiszínezett képű tengerentuli curiositásból álló gyűjteményt névjegy-alakban. E három collectiónak ára az ősszeg előleges beküldése esetén ősszezen csak 1 frt. (Levélbelyegeken is!) Utánvétel 30 krtól 185b. A megküldést dímentesen és titokban esztküdi Kann I. Bécs, II., Jägerstrasse 26.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros.
Cs. és kir. fensége József főherczeg udvari szállítója.
Gyár és iroda: Budapest, VII., ker., Garay-utca 10.
Központi viz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, esztornázások, szellöztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előírányzatok gyorsan készíttetnek. 8346

Párisi hajápolási szerek!

•Viola hajfátalító-lej. Teljesen ártalmatlan kitűnő hatású. 1 üveg ára 1 korona.
•Viola hajszesz. A haját legkevésbé sem száradja ki, mied is azokat alkalmazásánál a haj törékenységétől nem kell tartani. 1 üveg ára 1 korona.
•Viola Tanno-chinin-pomádé. A haj apogóját kitűnő hatású gyógytenyés. 1 tégelynek ára 1 korona.
•Viola antiszeptikus fogpor. Egy doboz ára 60 fillér.
•Viola antiszeptikus fogviz. Egy üveg ára 60 fillér. — Kapható a GEML-féle gyógyszerárban az arcz-nőknél.

GEML-féle gyógyszerárban Temesvár, Belváros, Losonczy-tér.

A 20 év óta ismert és kedvelt

Szőrirtószer (Epilatoire),
mely teljesen kirtja a szõrt az arczból a kéztől, a karjától stb. most meg lett javítva és hatása gyorsabb, mint azelőtt volt. Teljes jóltállás. Ára 1 kis üvegnek 5 frt, 1 nagy üvegnek 10 frt.

Fischer Róbert
a veuftan tudora és szepítőszerés Wien, L., Habsburgergasse 4.
Fűrészek, melyek az óazm- és az egyes különlegeségnek használatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldenek. A készítmények ártalmatlanságáról szóló bizonyítványok, kirtókönyvek kirtókönyvekre állanak úgy szintén esztküdi közönségnyújtású levelet minden világjától. Felvilágosítás szepítészeti ügyekben ingyen adatik, leveiben is. 8588

Michelstädter S. E. és H.
Sajátkészítményű cipők nagy raktára
Váci-utca 3. sz. BUDAPEST, Erzsébet-kürt 15.

•Triumph- cipők — gombolás, fűrés és zug nélkül — egyedüli készítoje.
Dr. Hög-es-féle asbes-lápbetéttel ellátott cipők nagy raktára. 8477
Fiók-telpek: Debreczen, Beszereken, Sopron, Úrvidek, Zagráb, Brassó, Varaszd, Szatmár.
Minden cipő talpába az ára bele van nyomva.

GISSHÜBLER
legfőbb órvényes SAVANYU-KÜT

Idény kezdete április 1-én.
Kiváló gyógyhatással bir női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: 8548
Dr. POLGÁR EMIL.
Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.

Közvetlen villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

Szólőojtványok
Nemes-Kadarka, Erdei, Piros-Bakor, Kövidinka, Aramon, Alcan-bus, Olasz-Rizling, Rajnai-Rizling, Madlen, Chass, Pinos és fehér (gyönyörűsítő), Juhász stb. stb. gyökere, fás, szokványminőségű különböző anyagokban fajtiztatn. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Ezen katalógus megszerzése még azoknak is-érdékben áll, kik idei szükségleteiket már fedették, vagy ezidő szerint rendelni szándékluk nincsen. — Tartalmazza az összes szőlőfajok leírását, termőképességét, metszését, egyéb művelését s más gyakorlati tudnivalókat.

Élőkerítés
(Élőszőnyeg) 8597
Gleditschia (koronatövis, krisztustövise vagy tuskélepevény) valamennyi sövénynövény közül legelősi. Gyorsan fejlődik, nem esemebzik, mint akácz, orgona stb. sűrű, izmos, 15-25 cm. ágas tövisseivel ember és bármilyen állatnak ellentáll. Földénye, hogy agyaz, homok, meszes, köves, szikes stb. talajban kitűnően díszlik. Szőlők, kertek, határok, udvarok, majorka, temetők stb. körülkerítéséhez felülmált határok, legelőszőlő órkés sövényt képez. Ezer drb esemete ára 6 frt, elegenből 200 méterre. Minden megrendeléshez rajzokal ellátott nyomtatott leírású és kezelési utasítás mellékeljük. — Magvak, friss szedés, esztaképes 100 kilo 28 frt, 50 kilo 16 frt, 10 kilo 4 frt 20 kr. Ismeretűk árjegyzék ingyen és bérmentve. Cím: szarmelléki első szőlőojtvány-telep: Nagy Gábor, Nagy-Kágya, Biharmegye.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legfőbb órvényes SAVANYU-KÜT

MATTONI
ERZSE-SÓSFÜRDŐJE
BET
BUDAPESTEN (BUDÁN)

Idény kezdete április 1-én.
Kiváló gyógyhatással bir női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: 8548
Dr. POLGÁR EMIL.
Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.

Közvetlen villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

Kurcz és Tsa
Photozinkografiai műintézet
készíti a legjobb Clícbel mindennemű nyomtalványhoz
Budapest, VIII. Szentkirályi-utca-13

Foulard-selyem-ruha
8 frt 40 krtól

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik!
HENNEBERG G.
selyemgyáros Zürichben.
Cs. és kir. udvari szállító. 8554

Kifogástalan ifjú arczzint
On csak a Kiehlhauser H.-féle
GLYCERIN-CRÈME
Párisi hölgypor
és az elismert jóság szappanok használata által ér el.
Raktár: Török József gyógyszer. Budapest.
Azonkívül kapható minden gyógyszerárban, droguistánál és illatszerekedésben.
8295

D' Leras
VAS PHOSPHAT
Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kétféle gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomorfájdalmak, vérvesztés eseteiben, szabályozza a hőszármot, könnyű emésztető és kiválóképen hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmelegebben ajánlatos. Egy üveg ára 1 ft 50 kr. Magyarországi főraktár Budapest, Török József gyógyszerár király-utca 12. sz.

REPRODUKÁLO MŰMÉZET
PHOTO-ÉZINKOGRAFIA
WOLFF
MANFRÉD
VILÁGOS MŰTÉPMŰVÉSZ
Király-utca
AUTOTYPIA
PHOTOTYPIA
HEMIGRAFIA
4-SZÍNŰ NYOMÁS
PHOTOLITHOGRAFIA
BUDAPEST, VI., Király-utca 30.

Ara 1 üveg 4 forint 10 krajczár.
Kwizda
Restitutionsfluid
36 és 42 évnyi istállóban, a nagyobb katonai és polgári istállóban használatban, nagyobb farszórás előtti és utáni erősbítesre, rángatózásnál, az idegek megrögzésénél stb. A lovakat az idegrendszerrel kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti véglegesítő, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszerárban és droguistáiban. Főraktár Magyarországi részére: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. sz. 8425
Franz Joh. Kwizda
es. és kiz. osztr.-magyar és román kir. udvari székfűző, kerületi gyógyszeráraknál Kornenburg, Bécs mellett

Legjobb és leghíresebb pipere hölgypor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Szigeti Hattyu-erémel 1 kor. 20 fill.
Szigeti Hattyu-szappan 80 fillér.
Szigeti Hattyu-mosdóvíz 2 kor.
A mai kor legkifinomultabb bőrápoló szereit. Szépítő, májolt és az aczabőr mindenemű tisztáltságot feltöltő és biztos elmulasztásra. Egyedüli készítője örv. Buzáth Mártonné gyógyszerár M.-Salgoton. - Főraktár Budapest: Török József gyógyszer. Király-utca 12. 8631

Chocolat SUCHARD
LE MATTERHORN (CERVIN) ÉPÜS RIFFELALP. Suisse
1900

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL
gyöngök, vérszegények és lábbadozók számára.
Kétféle iz.
Legjobban ajánlja és alkalmazza a következő tanárok által: dr. Braun, Dräsche, Kraft-Ebing, Monti, Moscati, Neusser, Schotta, Weinlechner stb. 1000-nél több ismerőssel. Árak: 1/2 literes üveg 1.20, 1 literes üveg 2.20. Kapható minden gyógyszerárban. 8542
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

PÁRATLAN A Thymol
FOG-CREME
Legkellemebb, legkifinomultabb és nélkülözhetetlen Fogtisztító-szer tubusokban.
Törvényesen védve. 8524
1 tubus 60 fillér. (30 kr.) - Mindenütt kapható. 6 tubus díszes dobozban 3 kor. 60 fill. bérmintve. Egyedüli készítő és fészétküldési raktár:
Schwartz illatszergyára
hygien. kosmet. labororium
Budapest, Damjanich-utca 28. szám.
Gyári raktár és fiókület Temesvárott.

FELTŰNÉST
kelt általában a mi eddig felül nem hoztak
schweizi fekete aczel-óránk
remont. Sav. (ugrófedél) pontosan járó művel, másodpercre szabályozva és 3 évi jóállással. Ez óra, mely díszes és szolid kivitelű, aranszergélyű, valódi dupla-arany, korona és nyakló, új foglaltvány-mutatókkal és számtalan elismerő-nyilatkozattal kiüntette, elegáns és előkelő. Valóságos jeleü jóállást hályeggel ellátva, különösen mint használath óra megválasztás, katonák és hivatalnokoknál stb. nélkülözhetetlen. Mindenki, az is, a kinek aranyórája van, félre teszi azt és hordja a mi fekete garancia-óránkat. Ár csak 6 ft, porto- és vámenntve. Ugyanaz valódi dupla-aranybetéttel (mint a rajzon) 7 ft 50 kr. Női órák fekete aczából nyitra 7 ft 50 kr. Hozzávaló ural vagy női dupla-arany lánccal 3 koronától 6 koronáig díkelt. Szállítás utánvéttel. Meg nem felelő visszavétel. Levélpórtó 25 fillér, kártya 10 fillér.
Etablissement d'horlogerie, Basel F. Genf (Schweiz).
Társas-társaság. A legmagasabb arisztokracia szállítói. Legjobb beszerzési forrás ismétlődőknak. 8629

Olcsó kerítések!!!
HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 48. szám.
Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tuskés sodrony, pánthuzalt: erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcsó árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból; ugyancsint díszes virággy- és gyepkerítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá föld- és kavicsrostákat; szőlőbogyozó-rostákat; magtároló-rostályokat; ökr-száj-kosarakat; szikrafogókat; gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodrony-köpennyel való ellátását. Rostaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba.
Árjegyzékek és költségvetések ingyen. — Jutányos és pontos kiszolgálás.
8598

12. SZÁM. 1900. BUDAPEST, MÁRCZIUS 25. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona félévre 12 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG (a Világkrónikával) egész évre 16 korona félévre 8 • A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona félévre 5 • Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

STEFÁNIA FŐHERCEZGNŐ ÉS GRÓF LÓNYAY ELEMÉR HÁZASSÁGA.

A MI HÓNAPOK ÓTA oly élénk és általános érdeklődés tárgya volt: Stefánia özvegy trónörökösné és gróf Lónyay Elemér házassága, immár tényre vált. Az eljegyzést a magyar és osztrák hivatalos lapok múlt vasárnapi azonos tartalmú következő jelentései adták hírül:
"Stefánia főhercegnő özvegy trónörökösné és császári és királyi Fensége, miután Ő császári és apostoli királyi Felségének, mint legfelső családfőnek hozzájárulását és beleegyezését kikérte és megnyerte, jegyet váltott nagy-lónyayai és vásáros-náményi gróf Lónyay Elemér császári és királyi kamarással, a ma-

gyar országgyűlés főrendi háza örökös tagjával.
Az esküvő a remek szépségű miramarei kastélyban ment végbe, mely egykor Miksa főhercegnek, mielőtt mexikói császárrá lett, oly kedves tartózkodási helye volt, s a melyet Stefánia főhercegnő is különösen kedvelt. Itt, hova a természet minden szépségeit pazarul összehalmozta, kívánt belépni az új életbe, melynek útját szíve érzelmei nyitották meg.
Az új frigy Ő Felségének a királynak beleegyezésével létesült s a lovagias, nemes lelkű uralkodó maga is segített elhárítani az akadályokat, maga is segédkezett nyújtott arra, hogy feledhetetlen egyetlen fiának özvegye elérhesse azt a boldogságot, melyet ettől a házastól remélt.

Stefánia főhercegnő özvegyéről, a ki szíve vonzalmát követve lemondott fényes állásáról, hogy magyar grófné legyen, nem mondhatnánk olyat, a mi ismeretlen volna; hiszen 1881 májusa óta, midőn a tizenhétéves szép belga királyleány a boldogult Rudolf trónörökös neje lett, a magunknak tekintettük őt s igaz szeretettel, hódolattal kísértük élete folyását, osztottunk örömeiben, bánatában s a legőszintébb ragaszkodással kísértük őt most is, midőn tizenegy évi özvegyesség után második házasságra lép.
Leendő férje, gróf Lónyay Elemér, egyike a magyar főri világ kiváló tagjainak. 1863 aug. 24-én született a zempléni megyei Bodrog-Olasziban, s így kilenc hónappal idősebb, mint fejedelmi jogyese, a ki 1864 május 21-én született.

Koller utódai fényképe után.
STEFÁNIA FŐHERCEGNŐ.

Mándy Ferencz fényképe után.
GRÓF LÓNYAY ELEMÉR.